

Leto XIX. Stev. 48
DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska PRAVICA

BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK, OD OSVOBODITVE DO 1. JUL 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK • OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA KOT BORBA ZA SLOVENIJO

V BONNSKEM PARLAMENTU SE BO JUTRI ZAČELA DEBATA O VOJAŠKI OBVEZNOSTI

V Zahodni Nemčiji sodijo, da evropski obrambni skupnosti bolje kaže

Od sestanka Adenauer-Ollenhauer ne pričakujejo nič posebnega — Sprememba ustave in uvedba vojaške obveznosti bosta vzbudili dokajšen odmev v tujini

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 23. febr.

Berlinska konferenca je občutno učinkovala na zahodno-nemško politično življenje. Čeprav bonnska vlada poudarja, da je neuspeh berlinske konference glede nemškega vprašanja potrdil pravilnost njene politike, je vendar opaziti, da je kancler po razgovoru s Dullesom na bonnskem letališču poudaril, da je zdaj napočilo obdobje pogajanj. Pa tudi današnje kanclerjevo potovanje v Berlin so si v zadnjih dneh konference predstavljali nekoliko drugače.

Bonnska vlada je sprejela tezo o tako imenovani smali rešitvi (olajšanje prometa med conama, trgovine itd.), čeprav je temu preprij nasprotovala. Skratka, opaziti je večjo prožnost v zunanje-politični koncepciji bonnske vlade. Toda hkrati sodijo v vladnih krogih, da po berlinski konferenci evropski obrambni skupnosti bolje kaže.

Od jutrišnjega sestanka Adenauer-Ollenhauer, do katerega je prišlo na kanclerjevo pobudo, v bonnskih političnih krogih ne pričakujejo nič posebnega. Vendar je smisel Adenauerjeve pobude v tem, da bi povečal in okreplil tiste težnje in skupinice v socialno demokratski stranki, ki trdijo, da je berlinska konferenca pokazala, da združitev Nemčije ni moč pričakovati od sporazuma štirih okupacijskih vellesil, da je potemtakem treba ko-

rigirati dosedanje politiko socialnih demokratov in sprejeti politiko evropske obrambne skupnosti. Ker berlinska konferenca ni prinesla kake konkretne rešitve nemškega vprašanja, je v Bonnu zdaj ugodno vzdušje za spremembo ustave in uvedbo vojaške obveznosti, o čemer bodo v četrtek in petek razpravljali v parlamentu. Tako vlada kot opozicija govorita o bližnji veliki debati, čeprav je jasno obema, da dejansko ne bo nobene resne debate. Ne zato, ker nemški parlament nima velikih govornikov ali ker ni ostrih nesoglasij med vladno koalicijo in socialno demokratsko opozicijo. Oboje je, toda vnaprej se ve, da bo predlog vladne koalicije zanesljivo dobil dve tretjini glasov, kakor tudi to, da bo eden izmed voditeljev socialno-

demokratske opozicije napadel uvedbo vojaške obveznosti kot provokacijo in oviranje združitve Nemčije — in s tem bo zadeva v glavnem tudi opravljena.

V političnih krogih sodijo, da bo sprememba ustave in uvedba vojaške obveznosti (zato je potrebna soglasnost visokih komisarjev ali veljavnost pogodbe o evropski vojski) vzbudila precejšen odmev v tujini, tako pri pristatih, kakor tudi pri nasprotnikih evropske obrambne skupnosti, zlasti v Parizu. Ne izključujejo niti možnosti, da bo sovjetski vladi sklep Bundestaga argument za nove ukrepe na conski meji med Zahodno in Vzhodno Nemčijo.

Rade Vujičić

Sprejem na ladji »Crna gora«

na čast Nacionalnega sveta luteranske cerkve ZDA

New York, 23. febr. (Tanjug). Jugoslovanski konzul v New Yorku Budimir Lončar je priredil na jugoslovanski ladji »Crna gora«, ki je trenutno zasedrana v newyorškem pristanišču, slovesen banket v počastitev predstavnikov Nacionalnega luteranskega sveta in njihove posvetne agencije za pomoč. Od Jugoslovancov so bili navzoči stalni jugoslovanski delegat v OZN veleposlanik Leo Mates, jugoslovanski generalni konzul v New Yorku Drago Govorušič in svetnik jugoslovanskega veleposlaništva v Washingtonu Nikola Mandić.

V imenu luteranske agencije in nacionalnega luteranskega sveta je bilo navzočih dvanajst članov. Prisostvoval je tudi izvršni direktor ameriške državne posve-tovalne komisije za prostovoljno pomoč tujini William McMahon.

Z ladjo »Crna gora« so poslali v Jugoslavijo 25 ton mleka v prahu in 17 ton obleke, ki jo je zbrala luteranska agencija. Skupna pomoč, ki so jo luteranske organizacije doslej poslale v Jugoslavijo, dosega vrednost nad 350.000 dolarjev.

Slovesen banket v počastitev veleposlanika Popovića

New York, 23. febr. (Tanjug). Jugoslovanski izseljenci v Los Angelesu so priredili slovesen banket v počastitev jugoslovanskega veleposlanika v ZDA Vladimira Popovića, ki se bo kmalu vrnil v Beograd kot novo izvoljeni predsednik zunanje-političnega odbora Ljudske skupščine.

Boji v Indokini

Saigon, 23. febr. (AFP). V Saigону so potrdili vesti, da se Ho Si Minhove enote umikajo s sektorja Luang Prabang in utrde Muong Saj. Eline Ho Si Minhove enote pod poveljstvom generala Džijapa se pregrupirajo pri kraju Nam Bag, ki leži kakih 90 km severovzhodno od Luang Prabanga.

DELO V ODBORU ZA GOSPODARSTVO ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE

Izvoz se bo povečal za 25 milijard

V kmetijstvu imamo velike možnosti za izvoz, vendar nam mnogo pridelkov vsako leto propade, ker je organizacija odkupa in izvoza slaba

Včeraj dopoldne je odbor za gospodarstvo Zbora proizvajalcev začel razpravljati tisti del osnutka družbenega plana, ki se nanaša na izmenjavo s tujino in plačilno bilanco. Najprej so govorili o izvozu in poslovanju naših izvoznih podjetij. Kot glavno v naši izvozni politiki so poudarjali povečanje izvoza, ki znaša v primerjavi z lanskim letom 25 milijard. Poslanci so izrazili mnenje, da je plan izvoza realen, zlasti glede industrijskih izdelkov. Izpolnili bomo lahko tudi plan izvoza kmetijskih pridelkov, le da bomo morali pri tem paziti na kakovost opreme in na embalažo blaga.

Člani odbora so dokaj ostro kritizirali naša izvozna podjetja in navajali več primerov. Ostrina kritike je bila naperjena predvsem proti pretiranemu dobičku teh podjetij. Poslanec Blagojević je omenil primer nekega izvoznega podjetja, ki ima 80 uslužbencev, dobička pa je imelo 250 milijonov. Poslanec Sazdevski je govoril o tem, da se izvozna podjetja kmetijskih pridelkov sploh ne zanimajo za proizvodnjo in za čimtelje, ki bi izboljšali njeno kakovost. Naša uvozna podjetja čisto uvažajo tudi takšno opremo, ki jo izdelujemo tudi doma in ki po kakovosti ne zaostaja za tujjo. Poslanec Popović je poudaril, da imamo v kmetijstvu skrite velike rezerve za izvoz. Predlagal je več praktičnih ukrepov, da bi se povečal izvoz zlasti tistih pridelkov, ki pri nas večinoma propadajo. Poslanec Knežević je opozoril na znatne možnosti izvoza naše kovinske industrije, zlasti strojev.

zbornice Pavlič in poverjenik Zveznega izvršnega sveta Nikola Čopeljić.

Reparacijske zahteve in odplačevanja nacionalizirane imovine

Bogdan Crnobrnja je govoril o naših obveznostih nasproti tujini, o čemer je javnost že obveščena. Glede na reparacije je poudaril, da naše zahteve nasproti Italiji in še nekaterim deželam niso krite. Glede izplačila nacionalizirane imovine je rekel, da smo sklenili sporazum z največjimi bivšimi lastniki, po katerem bi morali plačati 33 milijonov dolarjev. Plačali smo že 50 milijonov. Zdaj se pogajamo s Turčijo, da bi dosegli za obe strani zadovoljiv sporazum. Sporna je samo višina turških zahtev, sloveča na zastarelih podatkih.

Naša dežela ima nezadovoljene zahteve zlasti pri reparacijski komisiji v Bruslju. Ne gre za velike pa tudi ne za nepomembne količine. Gre za več tisoč kilogramov zlata, ki ga nismo dobili, čeprav nam po vseh materialnih in argumentacijskih podatkih pripada.

Na koncu svojih pojasnil je tov. Crnobrnja govoril o naših javnih dolgovih. V tem oziru smo sklenili začasni sporazum s Francijo, ki poteče letos aprila. Z ostalimi deželami pa se bomo še pogajali. Naše gospodarstvo je, dokler moramo toliko dati za narodno obrambo, v takšnem položaju, da bomo težko sprejeli nekatere obveznosti glede javnih dolgov, zlasti za čas, ko premagujemo velike težave.

Izvoznih podjetij imamo 460

Stane Pavlič je zelo obširno govoril o našem izvozu. Izrazil je mnenje, da je najbolje, da se proizvajalci čimbolj neposredno pojavljajo na tujih trgih kot kupec in prodajalec. Registriranih izvoznih podjetij imamo 460. Mnoga pa svojim nalogam niso dorasla, predvsem zaradi pomanjkanja strokovnih kadrov. Osvoboditev tujega trga zahteva investicije, kakor graditev tovarne. Zato je treba v tem oziru delati perspektivno, česar pa naša izvozna podjetja malone sploh ne upoštevajo. Stane Pavlič je govoril tudi o potrebi, da bi se zboljšala kakovost, tipizacija in izbira izdelkov, ki jih izvažamo. Naša izvozna podjetja bi se morala bolj specializirati, ne pa da izdelujejo vseprek.

Nikola Čopeljić je v glavnem govoril o uspešnem načinu organizacije našega izvoza, ki se bo letos zelo povečal.

(Nadaljevanje o delu skupščinskih odborov na 2. strani)

Obisk predsednika Tita v Grčiji in Turčiji najboljši prispevek k obletnici balkanskega pakta

je splošno mnenje političnih krogov in celotnega grškega tiska

Atene, 23. februarja.

Najboljši prispevek k prvi obletnici podpisa ankerskega pakta je sklep maršala Tita, da sprejme povabilo kralja Pavla in vlade, naj bi obiskal Grčijo hkrati s potovanjem jugoslovanskega predsednika republike v Turčijo — to je splošno mnenje političnih krogov in celotnega grškega tiska.

V zvezi s tem posvečujejo v Grčiji tehtno pozornost sadovom sodelovanja treh balkanskih držav v zadnjem letu. Posebno pozornost posvečajo nekaterim osnovnim momentom v odnosih med Grčijo, Jugoslavijo in Turčijo.

Trojno sodelovanje je doseglo že tako velik napredek, kakršnega je tako kratkem času ni ostvarila nobena podobna grupacija dejansko miroljubnih držav, to pa se prej ni zgodilo niti v zgodovini medsebojnih odnosov Grčije, Jugoslavije in Turčije.

Zavidanja vreden napredek, poudarjajo v Atenah, priča o življenjski sposobnosti odnosov med tremi zavezniki, temelječih na pravilno pojmovanih skupnih interesih treh držav, na načelu enakopravnega in sporazumnega reševanja vseh skupnih problemov v duhu nevmešavanja v notranje zadeve.

Ugledni grški voditelji so večkrat poudarili, da se grški narod po tako ugodnem razvoju trojnega sodelovanja na vseh toriščih, zlasti še na vojaškem, čuti mnogo varnejšega, kar mu omogoča, da se lahko posveti graditvi svoje države.

Dandanes sta se nujnost in koristnost čim tesnejših stikov med tremi balkanskimi zavezniki globoko zakoreninila v vseh plasteh grškega prebivalstva. Često je slišati, da tri male balkanske države lahko samo složno ohranijo svojo neodvisnost in varnost in da so le tako lahko krepka podpora miru in varnosti na svetu.

Obisk predsednika Tita v Turčiji in Grčiji je v takšnem položaju, trdijo časopisni komentatorji, srečen izraz dosedanjih uspehov v prvem letu ankerskega sporazuma. Sodijo, da ta obisk najlepše izpričuje harmonijo med tremi zavezniki in da bo prispeval k še nadaljnji krepitvi odnosov.

Predsednika Tita pričakujemo kot velikega in cenjenega gosta iz zavezniške države in trdno smo prepričani, da bo na vsakem koraku v naši državi videl, kako veliko ljubezen goji grški narod do Jugoslavije in kako visoko ceni njeno prijateljstvo — v tem je bistvo prvega odmeva grške javnosti na vest o obisku jugoslovanskega predsednika.

Tako bo — takšno je splošno mnenje v Grčiji — na podlagi želje turških in grških najvišjih državnih voditeljev prišla do najpopolnejšega izraza moč odnosov med tremi zavezniškimi državami, ki bo označila uspešen zaključek prvega leta njihovega sodelovanja in pomenila spodbudo, da še nadalje vztrajajo na skupno začetni poti.

M. Avramović

Predsednik republike v Apatinu

Apatin, 23. februarja. Predsednik republike Josip Broz-Tito je prispel v nedeljo v Apatin, kjer je bil sinoči gost na večerji, ki so jo njemu na čast priredili v domu ribiškega centra predstavniki ljudske oblasti, političnih in družbenih organizacij ter delovnih kolektivov iz Sombora in Apatina. Predstavniki Apatina in Sombora so v dolgotrajnem in pristrnem razgovoru med drugim obvestili predsednika Tita o poteku okrajne konference Zveze komunistov za okraj Sombor ter o svojem delu na področju prosvete, komunalne politike, kmetijstva in industrije. Predsednik republike je danes ob sedmih zapustil Apatin.

Churchill in Attlee

bosta posegla v razpravo o delu berlinske konference

London, 23. febr. (Tanjug). — V glavnem so že zaključene vse priprave na bližnjo pomembno debato o delu berlinske konference, ki bo jutri in pojutrišnjem v britanskem Spodnjem domu. Na sinočni seji britanske vlade so podrobno obravnavali vse točke berlinskih razgovorov.

Debato bo otvoril zunanji minister Eden in izčrpo poročal o delu berlinske konference. Drugi dan bo prvi vladni govornik predsednik Churchill, debato bo pa v imenu vlade zaključil državni podtajnik v zunanjem ministertvu Nutting.

Izmed laboristov bodo v debato posegli med drugim tudi vodja opozicije Clement Attlee in namestnik voditelja opozicije Herbert Morrison. Govoril bo tudi vodja liberalne stranke Clement Davies.

Bidault je seznanil francosko vlado z razvojem in sadovi berlinske konference

Pariz, 23. febr. (AFP). Davišnja vladna seja je bila večidel posvečena obširnemu ekspoziju zunanjega ministra Bidaulta o

razvoju in sadovih berlinske konference.

Po seji je vladni predstavnik odklonil vsakršna obvestila o poteku seje in o Bidaultovem ekspoziju.

Figlov ekspoze

Dunaj, 23. febr. (AFP). Avstrijski zunanji minister Leopold Figl je poročal danes ministrskemu svetu o dejavnosti avstrijske delegacije na berlinski konferenci. Iz uradnega komunikeja, objavljenega po seji, povzemamo, da je ministrski svet po krajši izmenjavi gledišč soglasno potrdil besedilo jutrišnje Figlove izjave pred narodno skupščino.

Veljko Vlahović odpotoval v Bruselj

Beograd, 23. febr. (Tanjug). — Predsednik komisije za mednarodne stike SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović je sinoči odpotoval v Bruselj, kjer bo na povabilo Inštituta »Van der Welde« dne 26. februarja predaval. V tem inštitutu, ki ga je ustanovila belgijska socialistična stranka, bo govoril o razvoju demokracije na temelju socialističnih ekonomskih odnosov.

Predsedstvo odbora za gospodarstvo Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine

Vremensko poročilo

Vremenska napoved za sredo, dne 24. februarja 1954: Lepo vreme z rahlo oblačnostjo. Temperatura se bo nekoliko dvignila. Na Primorskem obura.

VELIKA BRITANIJA O DIPLOMATSKI DEJAVNOSTI NA SREDNJEM VZHODU

PISMO S SREDNJEGA VZHODA

London pozdravlja pakt Ankara-Karači

hkrati pa se obširno ukvarja z vojaško pomočjo ZDA Pakistanu

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 23. februarja

Pozornost britanske javnosti v zadnjih dveh dneh je usmerjena na nenavadno živahno diplomatsko dejavnost na Srednjem vzhodu. Časniki se danes obširno ukvarjajo z izjavo pakistanskega ministrskega predsednika Mohameda Alija, da je njegova država sklenila zaprositi ZDA za vojaško pomoč. Skupaj z bližnjim pakistanskim Karači tvorita ti dve vprašanji o pretežnem delu pomembna ukrepa za zapolnitev praznine v obrambnem sistemu na Srednjem vzhodu.

Koordinacija sredstev in prijateljsko razumevanje med dvema najmočnejšima državama tega področja pomeni prvi korak k odstranitvi slabosti, katere so doslej povzročale na Srednjem vzhodu vztrajnost in razkosanost, poudarja londonski »Times«.

Prav tako imajo krogi, ki podpirajo zunanjo politiko Churchillove vlade, ameriško pomoč Pakistanu za pozitivno in dobrodošlo, ker bo med drugim prispevala, da bodo iz Pakistanc, ki jih imajo za dobre vojaške, ustvarili moderno vojsko, sposobno za obrambo.

Po poročilih britanskega tiska sta tako zahteva Karačija po ameriški pomoči in bližnji turko-pakistanski pakt sprožila zelo živahne razprave v državah Bliznjega in Srednjega vzhoda. Egipčani, ki imajo svojo zamisel o graditvi obrambnega sistema na Bliznjem vzhodu, ne skrivajo vztrajnosti pri sklenitvi turko-pakistanske zveze. Pravijo, da vse to ne koristi Egiptu, niti katerikoli drugi arabski državi.

V zvezi s kritiki, da ta pakt dejansko pomeni izraz naporov zahodnih velesil, da bi skozi združbo vrata privedle svoj načrt o povečanju na Srednjem vzhodu, poudarja »Times«, da »skrbni študij turške in pakistanske zunanje politike lahko prepriča, da so ti sumi neutemeljeni«.

Razgovori v Čustendilu končani

Beograd, 23. febr. (Tanjug). Predvčeršnjim je v Čustendilu zaključila delo mešana bolgarsko-jugoslovanska delegacija, ki je obravnavala vprašanje obnove meja med obema državama. Po zaključnem delu so podpisali sporazum o tem vprašanju. Razgovori so trajali od 15 do 21. februarja.

DANES PO SVETU

Kitajska in ženevska konferenca

Pravilo, da je redakcija komunizma berlinske konference o bližnji konferenci v Ženevi vzoren obrazec konferenci o Korzi. Kitajska je na petem mestu. Toda prišla je na vrsto z dvema korejskima vladama. Potemtakem, saj Kitajska se strinja, zadovoljen: prvič Kitajska ne bo več na konferenci, in drugič povabilo na konferenco in sama konferenca Kitajske vlade.

V paragrafu, ki govori o upostavljanju, ki se bodo udeležili teh pogovornih predstavnikov. Povabljeni bodo predstavniki izredno omenjajo. Le-te so formulacija, ki utegne zadovoljiti vseh, dasiravno mu ni uspelo konference, gledišča o skitjanju mehanizma napetosti.

Taka večja redakcija komunizma je vsakelej v prvi vrsti sad potrebne in vprašanjih. Takšna redakcija, ki jo predstavlja, da bodo v prvi vrsti skupaj s Kitajsko, kar pa ni nepomembno, saj Kitajska s tem zmanjša stopo na mednarodno politiko. Vsekakor bi bilo japak videti, da v tem plod večini manevrov prirediteljstva, ki je že nastopil Kitajski, v resnici je ta nastop Kitajski potreben tako za samo Kitajsko, kakor tudi potrebe velesil po Kitajski.

Vsekakor je ženevska konferenca naj udeleženci sedanega položaja, ki z udeležitvijo mednarodno napetost na pogajanjih o indokini. Dejstvo je, da je v Ženevi možno razprava o sporazumu edinele na račun razpoložljivosti Kitajske. Kitajska je s takšno konferenco že prišla v neenakopraven položaj, ne glede na to, ker je prav ona v prejšnjem položaju o govorna za sedanji položaj v Aziji. Dejstvo je, da se v Ženevi ne bodo enakopravno zavzemali za azijske novtrajne dežele, o katerih je bil že dosežen sporazum v okviru OZV. To utegne samo otežiti azijske pozicije. Vrh tega resen, ki je zelo zanimiv, je, da se v Ženevi ne bodo nudi jamstev, da bodo v kateri koli sodelovalni državi, ki bo sodelovala, tudi azijske konvencije. Ob opanikanju uradnega komiteja v Ču En Laju utegne pekinška vlada spregledati takšno težavo. Navdušenja seveda ni tudi v dru-

Očitno je, da sta se zdaj na Srednjem vzhodu dejansko spopadli dve koncepciji o sodelovanju držav tega dela sveta, katerega cilj naj bi bila krepitev njihove varnosti. Najizrazitejši predstavnik ene koncepcije je dejansko Egipt. Le-ta teži po ustanovitvi arabskega obrambnega bloka, ki bi se kot posebna celota, čeprav ne morda »neutralna«, postavil nasproti ostalim činiteljem.

PAKISTANSKA ZUNANJA POLITIKA SE BO PODREDILA ZUNANJI POLITIKI ZDA

piše včerajšnji »Times of India«

New Delhi, 23. febr. (IIS). Današnji indijski tisk se še nadalje obširno ukvarja z nedavno sklenjenim turško-pakistanskim sporazumom. Indijski tisk sodi, da bo ta sporazum »vključil Srednji vzhod in Indijo v hladno vojno« in »utegne osamiti Pakistan od njegovih sosedov«.

»Statesman« poudarja, da Turčija in Pakistan nimata

Mates bo 4. marca odpotoval v Jugoslavijo

New York, 23. febr. (Tanjug). Stalni jugoslovanski delegat pri OZN Leo Mates bo 4. marca odpotoval v Beograd. Mates potuje uradno v Jugoslavijo, vendar namen njegovega potovanja ni znan. V stalni jugoslovanski misiji pri OZN niso potrdili glasu, da je pot veleposlanika Matesa v zvezi z odhodom jugoslovanskega veleposlanika Popovića iz Washingtona v Beograd na nov položaj.

Na poti v Beograd se bo veleposlanik Mates dva dni mudil v Londonu, kjer bo predaval skupini članov britanskega parlamenta o posebnem skladu OZN.

ki vplivajo na položaj v tem delu sveta.

Sile, ki se bore za to koncepcijo, so naletele na hude težave v pogojih, v katerih živj arabski svet. Spričo tega sodijo tu, da so te sile izgubile pobudo pri poskusih, da bi zgradile sistem regionalnega sodelovanja na tem delu sveta.

Druga koncepcija teži po nekoliko neposrednejši naslonitvi obrambnega sistema Srednjega vzhoda na sile atlantskega pakta. Ameriška pomoč Pakistanu, čeprav je tvegana spričo krepitev ameriškega vpliva v tem brit. domovinu, kakor tudi bližnji podpis pakta Ankara - Karači očitno - sodijo v Londonu - bolj ustreza tej drugi zamisli in zato ju tu pozdravljajo kot dobrodošle. D. Blagojević

skupne meje in da bi zato zdaj sosedna Irak in Iran utegnili pripraviti do tega, naj bi sodelovala v novih dogovorih. Zatem bi, sodi časnik, lahko prišlo tudi do intervencije SZ, vse to pa bi lahko privedlo do hladne vojne. Časnik tudi poudarja, da bo ta sporazum povečal bojazen v Indiji spričo ameriškega oboroževanja Pakistana.

»Times of India« pa meni, da se bo pakistanska zunanja politika podredila zunanji politiki ZDA. S tem pa do nastalo tudi novo področje hladne vojne v tem delu sveta. Tudi ta časnik sodi, da novi sporazum pomeni pritisk na pakistanske sosedne, naj opuste sedanjo politiko nevmešavanja v hladno vojno.

TRŽAŠKA KRONIKA

Odprto pismo Štoke in Renka beneškemu sodišču, ki ju toži, da sta »žalila italijanski narod«

Trst, 23. febr. (Tanjug). Predsednik tržaške OF Franc Štoka in glavni urednik »Primorskega dnevnika« Stanislav Renko sta sklenila, da se ne bosta odzvala pozivu beneškega porotnega sodišča, pred katerim se bo danes začela obravnavna zoper njiju na temelju tožbe italijanske države, da sta »žalila italijanski narod«. Ta »žalitev«, kar trdi obtožba, je bila izrečena v komentarju ter v člankih, objavljenih v »Primorskem dnevniku« oktobra lani, v katerih so bili opisani zločini, ki so jih italijanski okupatorji počeli nad jugoslovanskimi narodi med minulo vojno, zlasti nad slovenskim narodom in tržaškimi Slovenci.

Davišnji »Primorski dnevnik« je priobčil odprto pismo Štoke in Renka beneškemu sodišču, v katerem poudarjata, da sodišče ni pristojno, da bi jima sodilo, ker oba stalno živita v Trstu, ki

Arabski svet in predlog Džamalijske federacije

Na poti k enotnosti so zdaj mnoge ovire, zlasti koristi Velike Britanije in ZDA

Bejrut, februarja.

Januarsko zasedanje Arabske lige je bilo ob osmi obletnici njene ustanovitve. Na dnevnem redu je bilo 67 vprašanj, med njimi tudi spor med Anglijo in Egiptom, vprašanje odnosov z Izraelom itd. Zasedanja bi se morali udeležiti vsi predsedniki vlad v ligi včlanjenih držav. Prišli pa so samo predsednik libanonske vlade Abdulah el Jafi, jordanski ministrski predsednik Fauzi el Mulki in predsednik iraške vlade Fadel el Džamali. Ostale države so zastopali samo zunanji ministri in že ta okoliščina je povzročila nerazpoloženje in onemogočila, da bi dobilo zasedanje značaj, kakršnega so mu prvotno

Januarsko zasedanje arabske lige pa je zasenčil nov predlog, ki je prvotno določeni dnevi red potisnil v ozadje.

Predsednik iraške vlade Fadel el Džamali je prišel na sejo političnega odbora z eno stranjo na stroj napisanega besedila, v katerem je bil pojasnjen načrt o ustanovitvi arabske federacije. Glavne točke tega osnutka so: enotnost arabskega sveta je nujna potreba, od katere je odvisen obstoj arabskega ljudstva. Arabske države se ne morejo združiti vse hkrati, zaradi določenih zemljepisnih in političnih momentov (razne oblike vladanja). Enotnost je moč doseči s postopnim združevanjem po dve ali tri arabske države. Dežele, ki bi se zdru-

vprašanja in tudi vsikladila načrte. Zato bi morali revidirati pakt Arabske lige in vzpostaviti vrhovni svet, katerega naloga bi bila, da bi izdal važne odloke in skrbel za njihovo hitro uresničevanje.

Tisk arabskih držav, zlasti Mbanonski in sirski, je sprejel Džamalijski načrt z ostrimi besedami, češ da je utopijska in celo torpedo, ki naj bi miniral kairsko zasedanje.

Libanonski časnik »Orient« piše, da je bil Džamalijski namen »minirati kairsko zasedanje arabske lige, s tem pa tudi to ustanovo«. Časnik »Al Džarida« poudarja: »Enotnost all federacije arabskih držav brez privolitve Sirije ni moč doseči. Irak pa prav dobro ve, da Sirija nasprotuje njegovemu predlogu zato, ker vlado v Bagdadu veže vojaška pogodba z Veliko Britanijo. Da bi to sirsko nasprotovanje prenehalo, bi moral Irak odpovedati svoje pogodbe z Londonom, da ne bi več imel vezanih rok.«

Ce bi hoteli vzpostaviti to federacijo, bi se morale povezati države z različno notranjo ureditvijo - monarhije z republikami, republike z monarhijami, suverene države z na pol odvisnimi. Slišati je bilo glasove, da so Džamalijski predlog zasnovali določeni krogi, ki jim je bila ta taktična poteza potrebna, da bi pozornost janaarskega zasedanja Arabske lige odvrgli od vprašanja spora med Anglijo in Egiptom, in da bi se zasedanje razbilo v brezplodnih razpravah o neuresničljivi in prezgodnji pobudi.

Na drugi strani pa je prišlo do zanimive poteze iz Saudove Arabije, kjer so dokaj močni vplivi druge velesile - ZDA. Prav ob času Džamalijskega predloga sta se namreč sestala vladar Saudove Arabije in jordanski kralj Husajn. Sestanek predstavnikov dveh doslej dolga leta sprtih in med seboj tekmujočih dinastij naj bi pokazal dobro voljo Saudove Arabije glede zblizanja z Jordanijo. S tem so najbrž hoteli prehiteti načrte, ki bi lahko privedli do nadaljnega zblizanja ali morebitne združitve hašemitskih kraljevin Jordanije in Iraka. Ustanovitev velike hašemitske kraljevine, ki bi obsegala sedanje ozemlje Iraka in Jordanije in ki bi bila pod vplivom določenih velesil, nikakor ne bi bila v korist Saudove Arabije in druge velesile, ki stoji za to, s petrolejem bogato arabsko državo.

Na poti k enotnosti arabskega sveta, bodi, da bi jo dosegli s federacijo ali konfederacijo, so zdaj mnoge ovire, med njimi tudi koristi Velike Britanije in ZDA v tem delu sveta. Bilo pa bi napacno misliti, da arabski svet enotnosti ne želi. Nasprotno. Gre za ljudstvo, ki je stotletja živeło v skupnosti in ki so ga Turki celo enotno vključili v svoj imperij. Razcepilost na države je prineslo leto 1918, ko so velesile razdelile arabski svet na mandatorska področja. Po drugi svetovni vojni so se moral nekateri umakniti, n. pr. Francija iz Sirije in Libanona, vtem ko je v drugih državah v spreminjenih oblikah ostal angleški vpliv, v nekaterih pa so se pojavile tudi ZDA, toda ne prek mandata in okupacije, marveč s petrolejskimi družbami ter investiranjem ameriškega kapitala in svojimi strokovnjaki.

Večina arabskega sveta želi enotnost, toda pot do nje je še dolga. Džamalijski načrt pa pravim koristim arabskih delov nikakor ni storil usluge.

Zdravko Pečar

Smešna „Estija“

Atenski časnik »Estija« je objavil vest o bivanju in obnašanju mornarjev neke naše trgovske ladje v nekem grškem pristanišču.

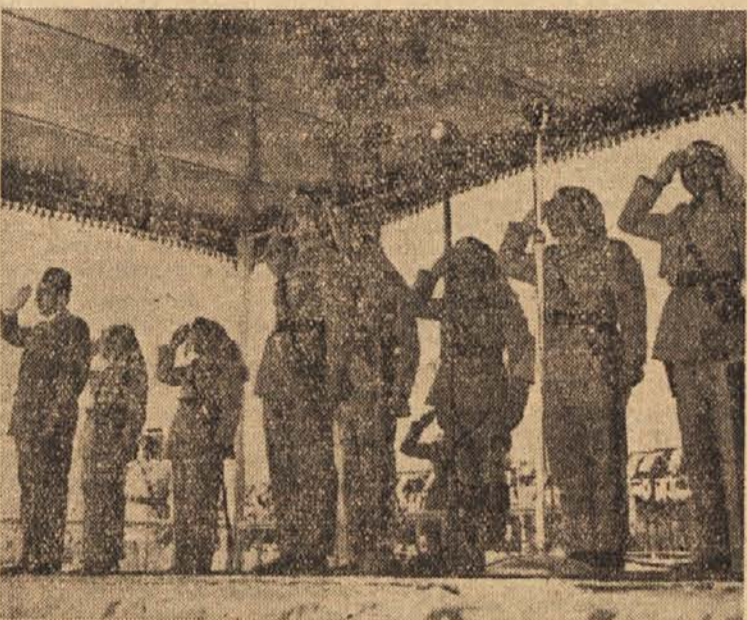
»Jugoslovanski mornarji so« - piše ta časnik - »takojo po prihodu na obalo zahtevali od prevajalca, naj jim pove, kje si morejo poiskati dovoljenje, da bi se lahko zabavali. Potem ko so jim rekli, da v Grčiji ni podobnih omejitev, so veseli odšli v razne kavarne, kjer so se prav dobro imeli.«

Komentar časnika je tudi na isti višini: »V jugoslovanski državi morajo vsi tisti, ki si žele zabavati, dobiti odobritev.«

»Estija« na kraju vprašuje: »Kaj pa se dogaja s humorističnimi gledališči? Ali se tam smejejo samo tisti, ki imajo dovoljenje urada za smeh?«

Torej radovednosti »Estije« je treba ustreči. V Jugoslaviji se, kakor sicer tudi v Grčiji, ljudje svobodno brez vsakršnih dovoljenj smejejo, če imajo za to povod. Članek »Estije« ni presegal tega okvira.

Razen tega imamo vsekakor pravico vprašati »Estijo«: »Komu naj in komu lahko koristijo takšna malenkostna in zlobna podtkanjanja? Njenemu ugledu? Težko da!«

Jordanski kralj Husajn in štab arabske legije

namenili. Zlasti v Egiptu so namreč računali s tem, da bo to zasedanje nudilo močnejšo oporo kairski vladi v boju za ureditev suškega vprašanja in da bo sprožilo morebitni gospodarski bojkot Velike Britanije.

šle, bi morale izdelati novo ustavo in jo predložiti svojim parlamentom ter vskladiti z njo svoje ustave. Federacija arabskih držav bi privedla do skupnega vojaškega in obrambnega sistema, do skupne zunanje politike in do skupnosti na področju gospodarskih in kulturnih vprašanj. Arabska liga naj bi ostala do ustanovitve te federacije.

Džamalijski predlog pravzaprav ni nič novega. S podobnim načrtom se je ukvarjal pred arabsko ligo že pred nekaj leti Nazim el Kudsi, takratni predsednik sirske vlade. Njegov predlog pa so zavrnili in Kudsijeva vlada je padla, še preden se je vrnil s potovanja po arabskih deželah, na katerem je pojasnjeval svoj načrt. Politični krogi Sirije so menili, da so ta predlog narekovala koristi angleške politike v tem delu sveta.

Govorec o Džamalijskem predlogu je neki funkcionar Arabske lige takoj povdnil, da bi ga bilo moč uresničiti in v tej zvezi poudaril, da Arabska liga cela tri leta ni mogla spraviti skupaj niti posebnega potnega lista za arabske begunce. »Če tako preproste zadeve«, je rekel, »ni bilo moč urediti, kako bi mogli potemtakem Arabci upati, da bodo urejeni tako veliki problemi, kakor je n. pr. vsikladiti zunanjo politiko in napore za obrambo.«

Namesto Džamalijskega predloga se v krogih Arabske lige pojavljajo mnenja, da bi bilo treba ustanoviti novo organizacijo v krogu Lige, ki bi lahko zagotovila hitro ureditev tega

po čl. 21 mirovne pogodbe z Italijo ni več njen sestavni del, niti ni pod njeno suverenostjo. Če bi sprejeli kriterije, po katerih nas je tožilec oziroma preiskovalni sodnik pozval pred porotno sodišče, je poudarjeno v pismu, bi prišli do sklepa, da lahko pokličejo na odgovor pred italijanskim sodiščem vse urednike iz vseh držav sveta, kakor tudi pisce člankov, ki jih časniki objavljajo.«

V komentarju o odprtem pismu poudarja »Primorski dnevnik«, da so obtožbo proti Štoki in Renku sprožili na temelju čisto fašističnega zakona, gradivo za obtožnico pa je izročila goriška kvestura, ki ji načeljuje Locasto, znan tržaškimi Slovincem kot eden izmed najpovoljnejših fašističnih prvakov, ki se je proslavil kot izvedenec za zasliševanje Slovencev pred specialnimi fašističnimi sodišči.

Z VSEH STRANI SVETA

JAPONSKA

Jošida odpovedal potovanje po Evropi in Ameriki

Tokio, 23. febr. (AFP). Časnik »Jominuri« piše, da je predsednik japonske vlade Jošida opustil zamišljeno potovanje po Evropi in Ameriki zaradi zresnega političnega položaja v državi. Odpotovati bi moral maja.

INDIJA

Napetost s Portugalsko

New Delhi, 23. febr. (Tanjug). Predstavnik indijskega zunanje ministrstva je izjavil, da Portugalska povečuje število svojih enot v kolonialni posesti Goa, ki meji na Indijo. Indija bo, je dejal predstavnik, storila potrebne ukrepe, da zagotovijo mir na obsejnem področju proti tej koloniji.

INDOKINA

Ministrski predsednik Kambodže odstopil

Pnom Pen, 23. febr. (AFP). Predsednik vlade Kambodže Can Nak je sinoči kralja Kambodže obvestil, da bo odstopil. Ni znano, ali je kralj odstop sprejel. V dobro obvečenih krogih pripominjajo, da je Can Nak šele na kraljevo prirovanje sprejel sestavo vlade, češ da okleva zaradi slabega zdravja.

TURCIJA

»Zafer« o jugoslovanskih proizvodih

Ankara, 23. febr. (Tanjug). Glasilo demokratske stranke »Zafer« poudarja v članku o pošiljki jugoslovanskih proizvodov Turčiji, da so jugoslovanski proizvajalci izborni »kavoboterji«, tajni agenti in pošiljalci, katerih naloga je bila odpraviti oblas delavcev in kmetov v nemški demokratični republiki.

VZHODNA NEMCIJA

Ollenhauerjev predlog odbit

Berlin, 23. febr. (AFP). Sekretar Centralnega komiteja vzhodnonemške »Enotne socialistične stranke« Werner je odklonil zahtevo predsednika socialdemokratske stranke Ollenhauerja naj bi izpustili vse poralne maja.

Erich Ollenhauer

ZAHODNA NEMCIJA

Adenauer v Berlinu

Berlin, 23. febr. (AFP). Zahodnonemški kanceler Adenauer je prišel davi v spremstvu več ministrov na obisk v Berlinu.

VELIKA BRITANIJA

Pogajanja o petroleju se nadaljujejo

London, 23. febr. (AFP). Pogajanja o rešitvi anglo-iranskega petrolejskega spora med predstavniki obeh mednarodnih petrolejskih družb bodo jutri nadaljevali v Londonu. Pogajajo se pravzaprav o tem, kako ustanoviti konzorcij za prodajo iranskega petroleja.

FRANCIJA

Peklenski stroj eksplodiral

Pariz, 23. febr. (AFP). Davi zarana je eksplodiral peklenjski stroj pred vhom v sedež KP Francije v Neuillyju. Žrtev ni bilo, toda škoda je znatna.

ZDA

Pred sklenitvijo vojaškega sporazuma s Pakistanom

Washington, 23. febr. (Reuter). Pričakujejo, da bodo ZDA v začetku prihodnjega tedna sporočile sklep o vojaški pomoči Pakistanu, za katero je večerj zaprosil pakistanski predsednik Mohamed Ali. Tu sodijo, da bo naslednji korak sklenitev vojaškega sporazuma med Pakistanom in ZDA. Sodijo, da bodo v dolobah tega sporazuma jasno poudarili, da orožje in oprema, ki jo bodo poslali Pakistanu, ne smeta biti uporabljeni proti Indiji.

Mitchel o možnostih gospodarske krize

Washington, 23. febr. (AFP). Predsednik Nacionalnega komiteja demokratske stranke Stephen Mitchel

je izjavil, da bodo možnosti gospodarske depresije v središču pozornosti novembrskih volitev. Pripomnil je, da je prepotoval zahodne države ZDA in da je povsod ugotovil povečano brezposelnost, nizke cene kmetijskih pridelkov in splošno pomanjkanje poslov. Ti činitelji bodo povečali možnosti demokratov na prihodnjih volitvah. Dejal je tudi, da predsednik Eisenhower ni več tako priljubljen kakor nekaj.

Obrambni minister proti McCarthyju

Miami Beach, 23. febr. (AFP). Obrambni minister Charles Wilson je izjavil, da popolnoma zaupa mini-

Charles Wilson

PREDLOG DRUŽBENEGA PLANA LR SLOVENIJE

VREMENSKE NEPRILIKE

Povečanje proizvodnje in dvig življenjske ravni

Če bi se podrli jezovi...

Ukrepi za zaščito pred ledom in poplavami v Slavoniji — Ob izlivu Bosne v Savo je led debel dva metra — Hrčki največja nevarnost za nasipe

S krepitvijo samostojnih materialnih sredstev ljudskih odborov se je naš družbeni razvoj odločno usmeril h komunalnemu samoupravljanju delovnega ljudstva

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na svoji seji dne 17. februarja sprejel predlog družbenega plana LR Slovenije za leto 1954 in ga predložil Ljudski skupščini Slovenije. V svojem uvodnem poglavju naveda predlog o razvoju gospodarstva v Sloveniji med drugim naslednje:

Spremembe v sistemu upravljanja s proizvodjalnimi sredstvi so pomenile prehod v novo razdobje družbenega razvoja socialistične demokracije. Ta proces demokratizacije je povzročil tudi globoke kvalitativne spremembe v socialistični proizvodnji. Organi delavskega upravljanja so lani v glavnem našli svoje mesto in so postali odločilno gospodarski činitelj pri upravljanju proizvodnje. Ta uvrstitve delavskega samoupravljanja je v vedno večji meri zmanjševala potrebo po administrativnih posegih v gospodarstvo, kar je omogočilo, da se je hkrati s krepitvijo samostojnih materialnih sredstev ljudskih odborov naš družbeni razvoj odločno usmeril h komunalnemu samoupravljanju delovnega ljudstva, s čimer je podana osnova za razvoj bodoče komune.

Osnove družbenega plana za leto 1954

Največji vzpon je lani dosegla industrijska proizvodnja, ki se je dvignila nasproti prejšnjemu letu za 14%. Razen širše materialne osnove, je na povečanje delovno vedno boljše upravljanje podjetij po delovnih kolektivih v novem gospodarskem sistemu. Vse to je lani omogočilo samo industriji vključitve 10.000 novih delavcev. Iz razlike med dvigom proizvodnje in povečanjem števila za poslenih sledi, da se je tudi proizvodnost dela v industriji dvignila za 5,7%.

Na razvoj kmetijstva je ugodno vplivala reorganizacija kmetijskih združenj, s čimer so bili podani pogoji za uspešnejši in demokratičnejši razvoj kmetijskega združništva. K povečanju proizvodnje in tržnih presežkov je pripomogla tudi boljša preskrba s stroji in orodjem,

KJE BO LETOŠNJI PARTIZANSKI ZBOR v Šmartnem ob Paki ali v Žalcu?

Kakor smo že poročali, se obeta letos v septembru na Štajerskem proslava vseh enot IV. operativne cone in prihoda XIV. divizije, ki po obsegu ne bo prav nič zaostajala za Okroglico. Bivši štajerski borci so že razpravljali o kraju proslave, vendar se še niso mogli o njem sporazumeti. Kaže pa, da bosta od številnih predlogov obveljala dva: prvi se ogreva za Žalec, po drugem predlogu pa naj bi bila proslava v Šmartnem ob Paki, na Paških vrhovih. Tam je namreč Partija že leta 1941 močno razširila narodnoosvobodilno misel, ki se je kmalu razrasla v vseljidski upor.

Kdor ljubi slovensko knjigo, se vpiše v Prešernovo družbo kot podporni član

Na posvetovanju arhitektov, pedagogov in zdravnikov je profesor pedagogike na ljubljanskem učiteljsko tovariš Janez Tomšič govoril o vplivu učnih metod na oblikovanje šolskih prostorov. Njegovo izvajanje posega tudi v reformo šolstva, o kateri se že nekaj mesecev vodi živahna diskusija v vsej državi. Že diskusija v Sloveniji je prinesla skrbneje predmetnika, pokazala pa je tudi, da je onostranska obrambitev otrokovega intelekta alata in malo koristna. Še vedno pa je odprto vprašanje, kako doseči harmoničen psihofizičen razvoj otroka, ki naj se razvije v svobodnega, socialističnega človeka s širokim obzorjem, ki stane tuja birokratizem in miselna ozkost.

Prav tako je bilo že govora, da večina slovenskih šol, ki so nam še ostale, pripada zastarelemu avstrijskemu kasarniškemu tipu in da jih je bilo razmeroma malo zgrajenih po osvoboditvi. Že zdavnaj je naša javnost zahtevala, da se sproži vprašanje sodobne šole, da se nova pedagoška načela vskladijo z zahtevami arhitektonike, potrebami higijene in podobno. Profesor Tomšič je zato v obširnejšem referatu nakazal, kako naj sodobne pedagoške metode vplivajo na oblikovanje šolskih prostorov. Razumljivo je, da tu ne gre za enoten arhitektonski tip šole v vsej državi, kajti treba je upoštevati različne kulturne in gospodarske razvojne posebnosti republik in predelov. Vendar pa so njegove trditve v bistvu veljavne za razvoj sodobne šole v vsej državi.

Prof. Tomšič se je najprej zadržal pri vprašanju miljeja, ki ga predstavlja šola kot celota. Večina naših šol so mrke, kasarniške stavbe sredi mestnega hrupa. V njih so suhi, togi hodniki, ozka stopnišča, gole stene, učilnice pa podobne kot jajce jajcu. Nova šola pa naj bi bila učencem drugi dom, bivališče, delovni in svobodni prostor. Če hočemo zadostiti na-

umetniimi gnojili in zaščitnimi sredstvi. Zaradi posledic pozebe se je kmetijska proizvodnja nasproti prejšnjemu letu povečala le za 3%. V gozdnem gospodarstvu predstavlja lansko leto prelomnico. Začeli smo z zmanjševanjem prekomerne sečnje ter z načrtnim čuvanjem in z obnovo gozdov. Tako se je lani posek zmanjšal za 15%. Celotni obseg gradbenih del pa se je v primeri z lanskim letom povečal za 11%.

Ob upoštevanju doseženega razvoja in smernic zveznega družbenega plana je bil družbeni plan Slovenije za leto 1954 sestavljen na temelju nadaljnega povečanja proizvodnje in izvoza, zagotovitve potrebnih sredstev za dovršitev začetih objektov kapitalne graditve ter izboljšanje življenjskega standarda. Plan predvideva znatno večje izkoriščanje proizvodnih kapacitet in s tem povečanje industrijske proizvodnje za nadaljnjih 10% v skladu z večjo proizvodnjo v osnovni industriji in s povečanjem uvoza, ki ga bo omogočil za 12% večji izvoz.

Vključitev 8500 novih delavcev

V letošnjem letu je računati z vključitvijo 6000 novih delavcev v povečani industrijski proizvodnji ob dvigu produktivnosti za najmanj 5%, v ostalih panogah pa za 2500 novih delavcev, tako da bo v celoti omogočena vključitev okrog 8500 zaposlenih. Ob upoštevanju povprečne letine je računati s povečanjem kmetijske proizvodnje za 5%. Verjetno pa bo kmetijstvo ta plan še presešlo z izkoriščanjem lani nabavljene mehanizacije ter sproči obdavitve zasebnih kmetijskih gospodarstev na temelju katastrskega dohodka, kar predstavlja močno stimulacijo za povečanje proizvodnje. V gozdarstvu pa se bo sečnja zaradi nadaljnega čuvanja in obnove gozdov po planu zmanjšala za 18% ob istočasnem povečanju sredstev za nego in obnovo gozdov.

Znižanje cen

V državnem merilu je predvideno znižanje maloprodajnih cen industrijskih izdelkov za 11% nasproti lanskemu letu. Z enakim znižanjem računa tudi republiški plan. To znižanje predstavlja poleg večje proizvodnje in produktivnosti dela osnovo za izboljšanje življenjskega standarda. Da se to znižanje doseže, bo potrebno pravilno razumevanje delovnih kolektivov pri izvajanju planskih nalog. Možnost znižanja cen je podana tudi z uvedbo novega načina oblikovanja plačnega sklada v trgovini, ki bo odvisen od doseženega prometa. Tako bo trgovina zainteresirana doseči čim večji promet, kar bo mogoče le z nižjimi cenami ter z boljšo postržbo. Dosedanji visoki dobički trgovine bodo s tem odpadli v korist potrošnikov.

Večji družbeni proizvod in narodni dohodek

Povečanje družbenega proizvoda in narodnega dohodka je v planu predvideno, upoštevajoč cene iz leta 1954, takole (v milijardah din):

	1952	1953	1954
skupni družb. proizvod	133,3	148,0	157,9
nar. dohodek	115,7	128,2	132,7

V primeri z letom 1952 bo letos družbeni proizvod za 18% večji, narodni dohodek pa za 15%. Manjši dvig narodnega dohodka je pripisati povečanju amortizacijske mase na podlagi ocenitve osnovnih sredstev, in sicer od 19,8 milijard din v lanskem letu na 25,1 milijard din v letošnjem letu. V vseh gospodarskih panogah je predvideno povečanje družbenega proizvoda, razen v gozdarstvu, kjer se bo družbeni proizvod zmanjšal nasproti lanskemu letu za 12%, nasproti letu 1952 pa za 33%.

Investicije v gospodarstvu in po proračunu

Glede investicij se že v letošnjem letu izvaja načelo dajanja kreditov na temelju renjabilitetnih računov, kar bo zagotovilo vlaganje sredstev v take investicije, ki zagotavljajo v kratkem času čim večji učinek. Obveznost vračanja kreditov pa bo silila k varčevanju s temi sredstvi in k čim prejšnji dovršitvi objektov. Lani so znašale vse investicije v Sloveniji 31,8 milijarde din nasproti 24,2 milijarde v prejšnjem letu. Največ smo lani potrošili za investicije v elektrogosudarstvu (5,9 milijarde dinarjev), v barvasti metalurgiji (4,3), v kovinski metalurgiji (1,6), v industriji papirja in celuloze (1,5) in v črni metalurgiji (1,3).

Ker likvidacije kreditov iz zveznih kreditnih skladov in republiških kreditnih sredstev še niso končane, še ni mogoče pregledati

obsega investicij v letošnjem letu in njihove razdelitve. Celotna sredstva za skupne investicije so predvidena v višini 30,8 milijarde dinarjev; od tega odpade na del akumulacije za republiški kreditni sklad 822 milijonov, na amortizacijske sredstva 23.507 milijonov, na proračunske investicije 2500 milijonov, na posebne investicije v Dolenjski, Kočevski in Primorski 2140 milijonov in na sredstva skladov podjetij 1853 milijonov din.

Pomoč Dolenjski, Kočevski in Primorski

Posebna sredstva za pospeševanje gospodarskega razvoja Dolenjske, Kočevske in Primorske v višini 2140 milijonov din se bodo zbrala iz prispevkov okrajev z bolj razvitim gospodarstvom. Teh sredstev bodo deležni okrajji, ki so bili v vojni hudo prizadeti. Uporabila pa se bodo v glavnem za gospodarske investicije. Tako se bodo tudi ti okrajji postopno gospodarsko osamosvojili in si ustvarili temelj za samostojen gospodarski razvoj.

Poleg gornjega zneska je določenih za investicije v zdravstvu 1000 milijonov, v prosveti 600 milijonov, za Ljudsko skupščino LR Slovenije 400 milijonov in za ostale proračunske investicije 500 milijonov. Omeniti je še, da je za dela na avtocesti Ljubljana-Zagreb določenih 2550 milijonov dinarjev.

Vinkovci, 22. februarja. Čeprav v Slavoniji še ni nevarnosti poplav, so vendar že storili razne varnostne ukrepe, zlasti glede zaščite nasipov pred ledom. Če bi se led v posameznih rokavih reke nakopil, bi lahko nastali celi ledeni jezovi in voda bi se razlila čeznje. Direktor bosutske vodne zadrage v Vinkovcih ing. Franjo Budišič je dopisniku »Borbe« opisal sedanje stanje na rekah in ukrepe za zaščito pred poplavami.

Zaščita tega področja pred poplavami je zelo važna, ker je struga Save tu 68 m nad morsk gladino, torej mnogo višje kakor posamezne vasi in širna polja. Če bi voda podrta nasipe, bi poplavila nad 250.000 oralov rodovitne zemlje in škoda bi znašala več milijard. Za vsak primer so že zdaj storili ustrezne ukrepe. Led na Savi je debel 20 do 50 cm in vsak dan ga opazujejo. Na vsakih 10 km vzdolž nasipa so postavili 8 čuvajnic, povezanih s tefelonom. Poročila o stanju ledu pošiljajo vsak dan. V čuvajnicah imajo pripravljenege nad 15.000 vreč zaščitnega gradiva.

Trenutno preti nevarnost samo mostovom, zlasti ko bo začel led pokati. Tudi na to nevarnost že zdaj mislijo. Ob pomoči enot JLA minirajo led okrog mostu pri Slavskem Šamcu v dolžini kakih 10 km. Štab za zaščito pred poplavami je stalno povezan z vojaškimi enotami, ki bodo prve priskočile na pomoč, če bi voda jezove podrta. Strokovnjaki menijo, da od kopnečega snega ni pričakovati nevarnosti, ker so bile padavine normalne. Poplave bi lahko nastale samo, če bi začelo deževati in če bi sneg hitro koplol. Ob izlivu Bosne v Savo je led debel dobra dva metra. Nasipi so trdni, razen na nekaterih krajih med Zupanjo in Gunjo, kjer je nasip v dolžini nad 30 km prenek. Lani je na tem mestu voda prestopila bregovine in se razlila daleč naokrog. Ta nasip bodo utrdili in dvignili. Največja nevarnost pa so za nasipe hrčki, ki so se v zadnjih 20 letih silno razmnožili. Hrčki največkrat kopljejo rove v nastih. Včas njihovi rovi zastojujejo, da voda nastop podre in da nastanejo poplave. Lani je imela vodna skupnost posebne plačane lovce, ki so jih bijali te škodljivce, niso pa jih mogli izbiti. Najbrž so nagrade prenikze. Za ubitega hrčka dobi namreč lovec 50 din. Pristojne oblasti bi morale odrediti, da ima vsak človek pravico pobijati hrčke, ne pa samo lovci z lovskim dovoljenjem.

IZ DELA ZVEZE BORCEV SLOVENIJE

Ljubezen do socialistične domovine nam veleva da ne pozabimo na otroke padlih borcev

Letos pripravlja Zveza borcev letovanje za 6000 otrok padlih borcev

V začetku preteklega leta je začela organizacija Zveze borcev Slovenije sistematično urejati vprašanje skrbstva in vzgoje otrok padlih borcev. Z obiski pri materah, skrbnikih in v internatih so dobile posamezne organizacije točne podatke o številu teh otrok, o njihovem socialnem in zdravstvenem stanju ter o potrebi po šolanju. Po teh podatkih je v naši republici 11.965 otrok padlih borcev, med temi 4596 žrtev fašističnega terorja in 886 otrok brez obeh roditeljev. Izpod 15 let starosti je okrog 7000 otrok. To število pa se vsako leto zmanjša za približno tisoč s tem, ko otroci do-
raščajo.

Kako bo s štipendijami za partizanske otroke?

Proučevanje socialnega stanja partizanskih otrok je pokazalo, da je večina teh otrok slabo preskrbljenih, čeprav ljudska oblast skrbi zanje z raznimi socialnimi dajatvami. Zaradi tega veliko teh otrok ne hodi v srednjo šolo, ker bi morali živeti v internatih in za razmeroma visoke oskrbne nimajo denarja. Pomanjkanje splošne izobrazbe jih ovira, da se ne morejo šolati v industrijskih šolah oziroma vključiti v obrtniške in druge poklice. V nekaterih primerih je ogroženo tudi zdravstveno stanje teh otrok, saj

hovo šolanje niso bila določena z uredbo, oziroma proračunsko predvidena, je Glavni odbor nezadovoljen, da je Glavni odbor sam delil študentske štipendije iz sredstev ZB in s sponzije iz sredstev ljudskih delovnih posameznih ljudskih odborov. Tako je bilo v ta namen deljenih 1345 štipendij, ki je prispeval Centralni odbor ZB iz fonda za šolanje otrok 4 milijone din, republiški Glavni odbor iz dotiranih sredstev 7.600.000 din, a okrajni ljudski odbori iz fonda za socialno skrbstvo 11.189.400 din. Visoko zavest in razumevanje so izpričala tudi nekatera naša podjetja, na primer »Tiskarina« v Kranju, ki je iz presežkov plačnega sklada dodelila Zvezi borcev v Kranju v ta namene en milijon dinarjev.

Takšen način štipendiranja seveda ne more biti trajen in bo treba misliti na to, iz kakšnih sredstev naj okrajni ljudski odbori predvidijo izdatke za štipendiranje. S tem se bodo oblikovali benični kontroli sredstva pravilno podeljevala, ker po mnenju GO ZB ni pravilno, da bi se študentske štipendije dajale vsem otrokom padlih borcev ne glede na premoženjsko stanje. Okrajni ljudski odbori bodo morali izdatke za štipendije partizanskim otrokom vsekakor upoštevati pri bližnjih proračunskih razpravah.

Dopolnilne šole in letovanje partizanskih otrok

Ze v začetku smo omenili, da je bila šolska vzgoja otrok padlih borcev precej zanemarjena. Posledica tega je, da so mnogi otroci, kljub temu da bi ob znanju brez poklicev in da bi ob znanju marjeni skrbi zanje, čez nekaj let postali breme skupnosti. Zveza borcev se je v ta namen posvetovala s Svetom za kulturo in prosveto, ki je takoj podprla splošna prizadevanja za vzgojo teh otrok in odprl pet dopolnilnih šol in sicer v Kranju, Gorici, Kočevju, Postojni in za partizanske otroke iz ljubljanske okolice. Pripravljajo se ustanoviti dopolnilni šol v Sošanju in Krakum. V teh šolah bodo dobili otroci padlih borcev potrebno šolsko izobrazbo, da bodo lahko nadaljevali šolanje v vajeških in srednjih strokovnih šolah.

Posebno skrb posveča Zveza borcev letnemu oddihu otrok padlih borcev. Tako je lani letovalo okrog 2000 otrok po vsej Sloveniji. Letos pa namerava Glavni odbor prirediti otrokom padlih borcev številna taborjenja. Tako da bodo otroci s Štajerske, primorske, gorenjske in poselske okrajji otroci na Štajerskem, primorski, gorenjski in poselski dobno. Program letošnjih letovanj obsega tudi izlete v narodnoosvobodilno zgodovino, združene s poučnimi predavanji in pripovedovanjem starih borcev. Kakor predvidevajo, bodo z zagotovljenimi sredstvi letos lahko omogočili letovanje blizu 6000 otrokom padlih borcev.

PRISPEVEK K DISKUSIJI O REFORMI NAŠEGA ŠOLSTVA

Sodobne pedagoške metode in nov tip šolske zgradbe

»Pri vas učitelj govori, učenci pa poslušajo — pri nas pa je obratno!«

logam kolektivne vzgoje, je treba zgraditi šolsko poslopje, ki ne bo imelo prevelikega števila razredov, ki pa bo imelo prostore, v katerih bodo učenci lahko tudi skupno nastopali.

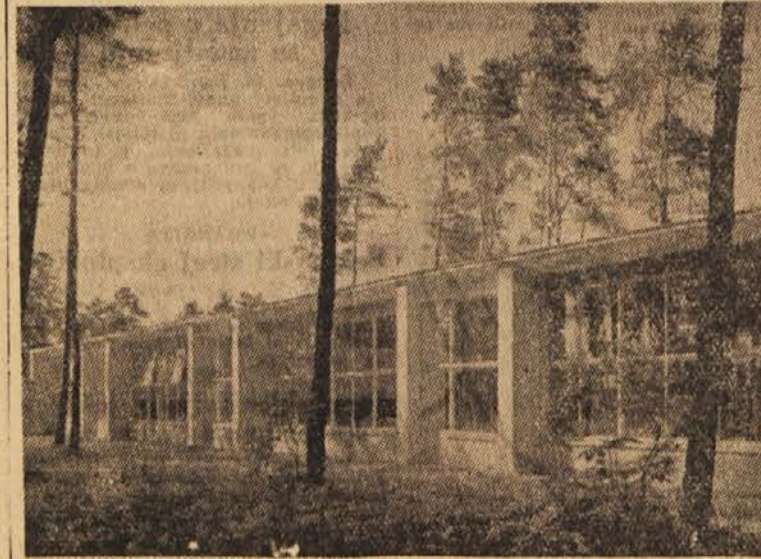
Šolska stavba mora biti v mirnem mestnem predelu, mora omogočiti prosto gibanje učencev, imeti mora prostor za odmor, igre in zabavo.

Klasična učilnica ni več ustrezna, prav tako kot niso več primerne verbalne metode. Pridobljeno znanje ni bilo povezano z življenjem, učencev ni usposabljal za življenje, bilo je mrtvo, formalno znanje. Tak pouk ki je bil zaprt med štiri stene, seveda ni potreboval ustreznjega prostora.

Sodobna šola pa zahteva kvaliteto znanje; učenci morajo učno snov dojeti in jo razumeti. Novi odnosi med učenci in učiteljem ter obratno zahtevajo pravilno urejene šolske stavbe. Treba je imeti prostor za individualno, za kolektivno in za skupinsko delo. Šolske klopi je treba zamenjati z mizami in stoli; oblika miz s posebnimi ploščami ne ustreza več.

Psihološki faktorji, ki omogočajo sproščen razgovor, so isti, kot jih upoštevamo pri sodobnih diskusijskih krožkih; strnjena celota diskutantov okoli skupne mize hitre vzpostavi kontakt med vodjo diskusije in sodelujočimi. Zato je potrebna v šoli večših pregrupacija miz v ustrezno celoto. Tako pregrupacije za zahteva tudi menjava kolektivnega in sku-

plnskega dela v razredu. Poleg table, seveda brez svetlobnih reflektov, so potrebne večje stenske slike, starije in podolno, v zasteklenem pa naj bi bil razstavni prostor modelov in preparatov ter kvalitetnih izdel-

Tip nizke šolske zgradbe

tični flanelograf, ki služi za demonstracijo ilustracij in raznih shem ter moderni tehnični učni pripomočki: radio, diapozitiv, diafilm in ozki film. Namesto omar so potrebne vitrine, ki naj tečejo ob notranji steni. V zaprtem delu take vitrine hranimo šolske zvezke, revije in časopise, her-

kov ročnega dela in risanja, dalje botanične razstave in podobno. Za higijenskih in didaktičnih ozirov pa je treba izreči še željo po premišljeni zastelbi steni, ki jo ob lepem vremenu lahko razmaknemo in učence še bolj sprostim, obenem pa nam vsaj v prtiljivo omogoča takoj-

kov ročnega dela in risanja, dalje botanične razstave in podobno. Za higijenskih in didaktičnih ozirov pa je treba izreči še željo po premišljeni zastelbi steni, ki jo ob lepem vremenu lahko razmaknemo in učence še bolj sprostim, obenem pa nam vsaj v prtiljivo omogoča takoj-

KULTURNI OBZORNIK

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Založbe čakajo na rokopise

(Obisk v Državni založbi Slovenije)

Zda, ko nas februarški mraz nikakor ne izpušča iz svojih postelj, je nedvomno sezona za knjige na visko. Knjižnice, kjer izposojajo knjige, so polne ljudi. Manjša je gnoča v knjižarnah, kjer prodajajo nove knjige. Draginja, draginja, to siliš o knjigi. In medtem ko si ljudje be- lijo glavno, kako bi urodili cel vzol vprašani, ki se pojavljajo v zvezi s knjižnimi cenami in v usodo naše knjige sploh, sem atopil v hišo na- sproti magistrata, kjer ima svoj se- del Državna založba Slovenije.

Drugo leto boste praznovali že desetletnico, odkar obstoji in deluje Državna založba, sem se obrnil do direktorja Ivana Bratka. »Bral sem, da boste ta jubilej prav dostoj- no proslavili, in sicer s petimi lito- rarnimi nagradami, ki znašajo skup- no 500.000 din. To so doslej najvišje nagrade, ki jih je kdaj razpisala taka slovenska založba, kaj ne?«

Tov. Ivan Bratko je bil takoj pri- pravljen, da mi pojasni vsa, kar sem hotel vedeti v zvezi s tem nagradnim raspisom:

»Desetletnica naše založbe je si- cer eden, a ne edini razlog za naš na- gradni raspis. Za to smo se odločili tudi zato, ker je bila zadnja leta naša izvirna literarna tvorba zelo skorajmeru v očitnem dejav- nostjo. Želim in pričakujemo, da bo razpis zainteresiral naše književnike. Četr milijona din nagrade smo raz- pisali za izvirni slovenski roman, ki ni predpisana nikak snov, 200 tisoč pa smo določili za izvirno slo- venško monografsko delo o katerem tornom tvorcu naše preteklosti, v prvi vrsti pa piscev »Zbranih del slo- venkih pesnikov in pisateljev, ki jih izdaja naša založba in ki po- menijo doslej največje založniško do- janje na Slovenskem. Prav takšno vso - 200.000 din - bo dobil ob- družbeno politično delo iz katerega kolli obdobja slovenske zgodovine. Ce- trija in peta nagrada, vsaka po 150.000 din, pa sta namenjeni: prvi zbirki li- rinskih, še neobjavljenih novel, druga pa slovenskemu dramskemu delu, ki bi življenjsko polno odražalo proble- matiko našega človeka in družbe iz sedanjih ali prejšnjih časov. Sveda- bodno avtorji vseh sprejetih del pre- nosarje po 10.000 din od tiskovne po- la.«

»Zelim vam vsekakor šim več do- brih rokopisov,« sem povzel. »Kak- šna pa so vaša - da tako rečem - realistična pričakovanja glede odsi- vate?«

»Tu bi zdalj zadržno težko rekel nekaj sanjskega, a po mojem mne- nju bomo dobili nekaj dobrih roko- pisov,« je pripomnil tov. Ciril Vid- ba. »Kaj več o tem pa bomo lahko povedali, ko bo potekel rok za raz- pis, to je 31. decembra.«

Spomnil sem se, da je Državna za- ložba leta 1953 proslavila še poseben- nih založniški uspeh, ki je pravza-

prav premalo opažen šel mimo jav- nosti. Izdala je namreč svojo tisočo publikacijo in dosegla skoraj 7 mi- lijonov skupne naklade. To je impo- zantna številka v slovenskem založ- ništvu. Tisoča knjiga je bila ravno iz zbirke »Zbranih del slovenskih pes- nikov in pisateljev, ki z vsakim zvezkom postaja vse bolj dragoc- na. Sicer pa je dejavnost Državne za- ložbe zelo široka. Poleg domačih kla- sikov izdaja tudi zbirko svetovnih klasikov, domača izvirna dela, pre- vede iz jugoslovanskih književnosti in iz sodobne svetovne književnosti, šolske knjige (doslej skoraj 500 raz- nih učbenikov), univerzitetni tisk.

Med knjigami, ki jih bo letos iz- dala Državna založba, naj vsaj na- štejem nekaj del: roman Gončarova »Na obrovce, Ceramove »Pokopane kulture«, roman holandskega pisatelja Vriessa »Mačeha-zemlja«, Hemingway- jev »Starec in morje« z dodatkom pe- tih, šestih najboljših novel tega pi- satelja, roman ameriškega pisatelja Vouka iz druge svetovne vojne »Upor na ladji Caen«, roman z Urala pi- satelja Mamina-Sibirjaka »Milijoni Prilovih«, »Prigisi robdinca« Ignazija Siloneja. Nikakor ne smem pozabiti znamenitih »Pisem mračnjakov« v So- vretovem prevodu, knjige Louise Ada- miča »Orel in korenine«, zanimiva pa bo tudi knjiga Egona Tomca »Dana- nja Kitajske.«

Pogovor, ki sem ga imel v Držav- ni založbi, me je seznanil še z dru- gim načrti te naše založbe. Tako imajo letos na programu deset knjig z raznih znanstvenih področij, v Pri- rodnoznanstveni knjižnici pa bodo iz- šli prevodi naslednjih štirih del: »Zgo- dovinna znanost«, zelo zanimivo delo sodobnega francoskega pisatelja Rou- seaua, »Kemija v službi človeka« an- gleskega pisatelja Findleya, Jeansova »Zgodovina fizike« in Darwinovo delo »Nastanek vrst«. Letos bo slovenski knjižni trg obogaten tudi z več no- vimi slovarji, ki bodo vsi obsegali nad 50 tiskovnih pol. Najbolj se bo- mo razveselili prepotrebne Srbo- hrvatsko-slovenskega slovarja, prav tako pa štimo potrebo po francosko- slovenskem, slovensko-nemškem, in- talinsko-slovenskem in slovensko-fran- coskem slovarju, ki jih omo letoš dobili. Prof. Pavlica pa bi sestavil štirijeznični frazeološki slovar z oko- li 3500 gesli v slovensčini, nemščini, latinščini in francoščini. V juniju bo izšel turistični Album Ljubljane a nad 400 reprodukcijami. S področja umetnosti sta v pripravi dve mono- grafiji, s katerimi si je že došel Državna založba pridobila mnogo za- slug za popularizacijo likovne umet- nosti. Monografiji o Smrekarju in o slovenskih kiparjih bosta letos pove- čali število naših likovnih publikacij. Vesela novica pa je načrt Državne za- ložbe, da bo začela sistematično izda- ti slovenske umetniške razglednice, da bi še bolj popularizirala naše li- kovno umetnost. S področja arhitek- ture bo Grabrijanovo delo »Oriental- ska hiša v Sarajevu«. Končno pa sem izvedel še, da pripravljajo založba iz- bore iz sodobne in preteklosti srbske in hrvatske književnosti.

Na koncu pogovora o programu pa smo začeli drug pogovor, ki bi ga lahko označili z vprašalnimi stavkom: Kako naj bi prišla knjiga bolj de- lavno v roke? Brali smo, da n. pr. niti ravnanje podjetji, funkcionarji in drugi vidni ljudje ne kupujejo niti ne berejo knjig. V odnosu do knjige vlada nekakšna kulturna zaspanost. Kako bi to premagali, o tem pa bo treba še govoriti. Tov. Bratko me je ob slovesu opozoril še na problemati- kno izdajanje šolskih knjig. Ta pa je tako obširna, da ji bomo posvetili po- seben članek.

75-letnica rojstva hrvatskega književnika Josipa Kosora
Dubrovnik, 23. februarja
Te dni je dopolnil 75. leto življenja hrvatski književnik Josip Kosor, ki že 15 let a svojo družino živi v Dubrovniku. Hrvatsko narodno gledališče uprizarja ob tej priložnosti znano njegovo dramo »Požar strasti, ki so jo pred vojno uprizarjali ne le skoraj na vseh jugoslovanskih odrih, marveč tudi na odrih velikih evrop- skih mest - na Dunaju, v Leipzigu, Münchnu, Kölnu, Londonu, Parizu, Moskvi, Krakovu itd.

Desetletnica ustanovitve gledališke družine v Dubrovniku
Dubrovnik, 23. februarja
Dne 11. maja 1944 je bila ustanov- ljena na področju Dubrovnika prva gledališka skupina, ki je med vojno uspešno delovala na osvobodjenem ozemlju. Konec aprila bodo na pod- ročju bivšega dubrovniškega okraja proslavili 10-letnico ustanovitve te skupine.

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

Nikolaj Omerza: Cvetice

FILATELIJA

Znamke ob 150-letnici prve srbske vstaje

Ob 150. obletnici 1. srbske vstaje pripravljamo nove priložnostne serije po štiri znamke. Generalna poštna direkcija je naročila osnutke od naših znanih umetnikov in ko bodo te-ti pripravljani bodo odločili, katere znamke bodo tiskali. Na znamkah naj bi bili prikazani najvažnejši trenutki in emblemi iz prve srbske vstaje. Serijo bodo izdali v prvih dneh, kakor domnevajo, v septembru. Te znamke bodo prve srbske vstaje, kot zgodovinskega dogodka v življenju srbskega naroda, saj so tedaj začeli pokati obroči fevdalne družbene ureditve in se je pojavila oborožena množična organizirana borba za nacionalno osvoboditev.

Nove znamke Zahodne Nemčije

Nemška pošta v Berlinu je v postavitvi spomina pokojnega predsednika Zahodne Nemčije profesorja Ernesta Reuterja izdala novo priložnostno znamko v vrednosti 20 pfenigov, rjavkasto-violetne barve. Znamka kaže profesorja Reuterja in ima berlinski grb v levem kotu. Nekatere so izšle tudi prve nove francoske znamke Zah. Nemčije, ki naj bi predstavljale dosedanjemu režimu serijo z risbo številke. Znamke v vrednosti

od 2 do 25 pfenigov so natisnjene v okviru serije in so manjše velikosti, od 30 do 60 pfenigov v vrednosti od 3 do 10 pfenigov. Vse znamke nosijo podobo Theodorja Heussa, predsednika Zah. Nemčije. Nove francoske znamke bodo prišle v obliki ob 70 rojstnem dnevu predsednika Heussa.

Priložnostna serija južnoameriških znamk

Predsednik argentinske vlade Peron si prizadeva, da bi z vsemi delujočimi politične in gospodarske vezi. Vrh tu tega si prizadeva, da bi zagotovil od sosednjih držav uvoz

ŠALJI NAGRAJENA KONČNICA

Sabiti po svetu prireajo različna tekmovanja. Tako so v Nemčiji prireditelj tekmovanje v iskanju najboljših končnic s čim manj figurami. Nagrada končnico imate pred seboj. Kako beli, na potezi, dobi, je vprašanje?

Rešitev problema objavljenega v nedeljo 8. februarja: Tet-c3!

Berite in naročajte ljudsko pravico-Borbo!

TRIJE
ROMAN 5
Debeluh nas je osuplo pogledal. Bil je nekam v zadregi in najbrž sam ni več vedel, kaj bi storil. »Binding,« je dejal natančno in se na pol priklonil, ko da bi se lahko oprjel svojega dekleta. Dekle se nam je bilo medtem približalo in obstalo pred nami. Postali smo še prijaznejši. »Pokaži no naš avto, Otto,« je dejal Lenz in se hitro ozrl na Köstra. »Zakaj pa ne,« je odgovoril Otto in mu veselo vrnil pogled. »Da, res bi si ga rad ogledal,« je rekel Binding že prijazneje. »Voziti mora vražje hitro. Saj me je kar mimogrede prehitel. Odsli sta k avtomobilu in Köster je odprl poklopec na Karlovem motorju. Dekle ni odšlo z njima. Ostalo je vitko in molčeče pri Lenzu in meni v mraku. Domneval sem, da bo Gottfried izkoristil priložnost in da bo zgornost bruhnila iz njega ko bomba. Za takšne položaje je bil ko ustvarjen. Toda videti je bilo, ko da je iznenada izmislil dar govora. Sicer je znal peti ko divji petelin, zdaj pa je znal govoriti. »Oprostite, prosim,« sem spregovoril naposled. »Nismo videli, da sedite v avtomobilu, sicer te nerodnosti ne bi bili storili.«

DNEVNE NOVICE

Stomatološka fakulteta obvešča tuvarje zdravnikov, ki so se prijavili za specializacijo iz stomatologije, da se bodo pričela predavanja 1. marca. Gospodarsko strokov. zveza mlinske industrije Slovenije -- Zveza mlinov LRS, Ljubljana, Parmova ul. št. 37, ovešča mlinska podjetja (tako njene člane, kakor tudi nečlane), da bo redna letna skupščina v soboto, dne 27. febr. ob 9.30 v dvorani Narodne banke, centrale za LRS, Ljubljana, Cankarjeva 18, in vabi na polnoletno udeležbo. Rektorat Tehniške visoke šole v Ljubljani razpisuje na Fakulteti za arhitekturo mesto asistenta za predmeta: »Razvoj arhitekture I. in II.« ter »Razvoj, ureditev in asanacija naselij«. Kandidati morajo imeti diplomsko fakulteto za arhitekturo, vsaj pasivno obvladati dva svetovna jezika ter imeti veselo do navedenih predmetov in dela. Prošnje je vložiti na Fakulteti za arhitekturo, Ljubljana, Graben, Colzova cesta št. 5 v roku 14 dni po objavi razpisa.

Predsednik Sveta za gospodarstvo MLO tov. Mara Dermastja bo sprejemala stranke izjemoma v petek, dne 26. febr. 1954, ne pa v četrtek, dne 25. februarja. Iz Tajništva MLO. Če se pripravljate za ples, ne pozabi napraviti kozmetično masno TEINT BELL, katero danes uporablja sodobna žena.

PREDAVANJA
Slovensko zdravniško društvo vabi na predavanje sledečih strokovnih filmov: 1. Prikaz normalnih srčnih votlin, velikih žil in nekaterih kongenitalnih srčnih hrb. 2. Planigrafija. 3. Fluorografija. 4. Premišljeno globinsko obsevanje. Predvanje filmov bo v četrtek, dne 25. febr. ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

V četrtek, 25. febr. ob 19.30 bo predaval univ. prof. dr. Franc Zwitner: »Mesta in razvoj kapitalističnega gospodarstva na Slovenskem do sredine 19. stoletja.« Predavanje bo v prirodoslovni dvorani Univerze (prej fizikalna), vhod iz Gosposke ulice.

V petek, dne 26. febr. ob 20 bo predaval asistent rudar. metal. fakultete Ing. Janez Kocmur: »Pridobivanje nafte in njen gospodarski pomenu.« Predavanje dopolnjuje zelo zanimiv film (50 minut) o nastanku in pridobivanju nafte v Jugoslaviji. Predavanje bo v prirodoslovni dvorani Univerze (prej fizikalna), vhod iz Gosposke ulice.

DANES IN JUTRI KONCERTI

Naš edini komorni ansambel, ljubljanski godalni kvartet, koncertira v petek, dne 26. febr. v Filharmoniji. Spored obsega Tournierovo »Feerie« s solistko Jelico Portograndjevo (harča), prvo izvedbo Ukmarjevega godalnega kvarteta, Respighijev »Sončni zahod« s solistko Elzo Karlovcovo in godalni kvartet Vitezslava Novaka. Tu bo edini komorni koncert letošnje sezone in tudi poslednji opozarjamo. Akademija za glasbo priredi v četrtek, dne 25. febr. ob 20 v Filharmoniji koncert s študentje akademije iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Od slovenskih študentjev nastopijo Cvetka Součková, Nada Verbičeva in Rok Klopič. Vsi nastopajoči bodo z istim sporedom gostovali v Parizu. Vstopnice od 50 din navzdol v koncertni poslovalnici.

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA
Sreda, 24. febr. ob 20: Hochwälder: »Juni tožilec.« Abonma red H. Četrtek, 25. febr. ob 20: Hecht-Mac Arthur: »Prva strana.« Abonma K. Petek, 26. febr.: Zaprt. Sobota, 27. febr. ob 20: Hecht-Mac Arthur: »Prva strana.« Abonma D. Nedelja, 28. febr. ob 15: Hecht-Mac Arthur: »Prva strana.« Izven in za podelželje. ob 20: Saincroix: »Tak kakor vsi.« Izven in za podelželje.

OPERA
Sreda, 24. febr. ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivce.« Abonma red F. Četrtek, 25. febr. ob 19.30: Gluck: »Ifigenija na Tavridi.« Abonma G. Petek, 26. febr. ob 15.30: Massenett: »Werther.« Gostovanje R. Franca. Abonma red Petek popoldanski. Sobota, 27. febr. ob 19.30: Gluck: »Ifigenija na Tavridi.« Abonma B. Nedelja, 28. febr. ob 19.30: Dvořak: »Rusalka.« Izven in za podelželje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaja
Sreda, 24. febr. ob 20: Mary Chase: »Harvey.« Abonma red Sreda. -- Vstopnice so tudi v prodaji. Petek, 26. febr. ob 20: Irwin Shaw: »Pokopljite mrtve.« Premiera. Izv. Sobota, 27. febr. ob 20: Irwin Shaw: »Pokopljite mrtve.« Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete
Levstikov (Sentijski) trg
Petek, 26. febr. ob 17: Pengov-Simončić: »Zlata ribica.«
Sobota, 27. febr. ob 17: Malik: »Zogica Marogica.«
ob 20.30: Poeci: »Carovne gosli.« Za odrasle.
Nedelja, 28. febr. ob 11: Kuret: »Obuti maček.«
Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Sreda, 24. febr. ob 14.30: Gostovanje na Vrhniki; ob 17: Gostovanje v Borovnici. Četrtek, 25. febr. ob 14: Gostovanje v Dobru pri Domžalah; ob 17: Gostovanje v Postojni. Prodaja vstopnic za vse predstave od petka dalje pri blagajni Mestnega gledališča in Gledališki pasaji ali telefonično na 23-020 do 10. ure in pol ure pred predstavo pri gledališki blagajni

RADIO
Dnevni spored za sredo, 24. febr. 1954
5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes od 5.35-5.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska - 5.50-6.00 Jutranja te-vača - 6.30 do 6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar - 6.50 Objava dnevnega sporeda - 7.00 Odgovori gospodinjam - 7.25 do 7.30 Poročila - 12.00 Opoldanski koncert - 12.30 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, objava dnevnega sporeda in objave - 12.45 Zabavna glasba - 13.00 Z obiskov pri pionirih - 13.15 Za vsakogar malo - lahka, zabavna in plesna glasba - 14.20 Kulturni pregled - 14.30 Radijske reklame - 14.40 Skladbe hrvaških avtorjev poje mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Solska ura za višjo stopnjo: Ing. Mirko Sušteršič: Zimski prebitvici naših planin, ponovitev - 16.00 II. jugoslovanski radijski festival - 17.00 Napoved časa in poročila - 17.10 »Nocoj pa, oh nocoj...« Pisan spored slovenskih narodnih pesmi - 17.50 Zdravstveni nasveti - 18.00 V prijetnem ritmu - 18.30 Zunanje-politični feljton - 18.40 Staro in novo melodije, pri klavirju Mojmir Sepe - 19.00 Radijski dnevnik in objave - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved - 20.00 Radijska igra: Ivan Cankar: »Aleš iz Razora« - 20.45 Večerni orkestralni spored - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15 Igra Ferry Souvan s svojim kvintetom - 22.35-23.00 Moderni plesni orkestri - Stan Kenton. 23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 27,1 m (prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

Razstava upodabljalnih umetnikov Slovenije, Umetnostna galerija, Maribor, Strossmayerjeva 6. Razstava odprta v času od 7. do 23. februarja dnevno od 9-16. Ustanove, kolektivi, organizirajte skupinske obiske. Razstavno vodstvo zagotovljeno. Prijave za obiske poslati po telefonu na št. 25-45.
Dežurna lekarna
Sreda, dne 24. februarja 1954: lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO
KINO »KOMUNA«
Angleški film
Večna nevesta
Tednik
V glavni vlogah: Peggy Cummins, Ronald Squire, Terence Morgan
Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO »UNION«: Avstrijski film: »Dvorani svetnik Geiger.« Tednik: Filmske novice št. 8 - Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10-11 in od 15 dalje.
KINO »SLOGA«: Amer. film: »Točno opoldne.« Tednik. Predstave ob 18.30 in 20.30. Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.
Ob 10.30 matineja istega filma. -- Predprodaja vstopnic od 9 dalje. Danes zadnjikrat!
KINO »SOLA«: Amer. film: »Fant s trobentco.« Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 16 dalje.
KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Cheyenne.« Tednik. Filmske novice št. 2. Predstave ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

RADIO KOPER
Sreda, 24. februarja
11.00 Solska ura: Matija Gubec, kmečki kralj - 11.45 Lahka in zabavna glasba - 14.30 Od Triglava do Jadrana - 14.40 M. Polič - odlomki iz opere »Deseti brat.« Izvajajo Rudolf Franel, M. Poljanar in Ludko Korosec. Spremlja orkester ljubljanske opere v. S. Hubada - 17.00 Stare ruske narodne pesmi poje solisti in ansambel - 17.30 Od melodije do melodije - 18.15 Za vsakogar nekaj - 21.00 8 knjižne police: Ob 10. obletnici smrti partizanskega lirika Kajuba - 21.30 Koroška očet - svatovske narodne pesmi s komentarjem. Izvaja akad. pevski zbor iz Ljubljane p. v. R. Gočca - 21.53 Domači in tuji orkestri vabijo k plesu.

KOKSARNA »Boris Kidrič« LUKAVAC
proizvaja
amonijev sulfat
odlične kakovosti
Kmetijska podjetja, zadruga in ostali kmetovalci - krijeje pravočasno svoje potrebe!
Pogodbe sklepamo od 10. do 28. februarja 1954
945

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Ljubimec iz New Orleansa.«
UDARNIK: Ameriški barvni film: »Divji sever.«
POBREŽJE: Amer. film: »Pisrobrot.«
STUDENCI: Avstrijski film: »Irena v zadregi.«

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 24. febr. ob 15: De Filippo: »Neapeljski milijonarji.« Sola TAM ob 19.30: Huxley: »Strup.« (Glocondin smehljaj) Red D.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sreda, 24. febr. ob 14.30: Jože Tomažič: »Trije bratje.« Pravljična igra s petjem in glasbo. Predstave za gimnazijo in osnovno šolo Koroška Bela.

DROBNI OGLASI

KMETIJ. STROKOVNIKA, samostojnega, za upravnika ekonomije, ter dva kmetiča delavca, moškega in ženskega, sprejemo takoj. Prijave poslati na OZZ Trbovlje. 624

KINO »UNION«: Avstrijski film: »Dvorani svetnik Geiger.« Tednik: Filmske novice št. 8 - Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.
KINO »SLOGA«: Amer. film: »Točno opoldne.« Tednik. Predstave ob 18.30 in 20.30. Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.
Ob 10.30 matineja istega filma. -- Predprodaja vstopnic od 9 dalje. Danes zadnjikrat!
KINO »SOLA«: Amer. film: »Fant s trobentco.« Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 16 dalje.
KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Cheyenne.« Tednik. Filmske novice št. 2. Predstave ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

Komisija za razpis mesta direktorja Splošnega gradbenega podjetja »Pionir«, Novo mesto, razpisuje mesto direktorja Splošnega gradbenega podjetja »Pionir«, Novo mesto.
Pogoj: gradbeni inženir z najmanj 10-letno prakso in položenimi državnimi strokovnim izpitom. Prošnji je treba priložiti strokovni in osebni življenjepis, dokazila o šolski in strokovni izobrazbi in poteku dosedanje zaposlitve. Prošnja je treba vložiti pri tajništvu OLO Novo mesto do 15. marca 1954. Družinsko stanovanje zagotovljeno. Ostalo po dogovoru.

Komisija za razpis mesta direktorja Tekstilne tovarne, Novo mesto, razpisuje mesto direktorja Tekstilne tovarne, Novo mesto.
Pogoj: tekstilni tehnik z 10-letno prakso, najmanj pa 5-letno prakso v volnarski stroki. Prošnji je treba priložiti strokovni in osebni življenjepis, dokazila o šolski in strokovni izobrazbi in poteku dosedanje zaposlitve. Prošnja je treba vložiti pri tajništvu OLO Novo mesto do 15. marca 1954. -- Ostalo po dogovoru.

Komisija za razpis mesta direktorja Rudnikov kremenčevega peska »Kremen«, Novo mesto, razpisuje mesto direktorja Rudnikov kremenčevega peska »Kremen«, Novo mesto (eksploatacija in separacija).
Pogoj: rudarski inženir s prakso ali rudarski tehnik z najmanj 5-letno prakso. Prošnji je treba priložiti strokovni in osebni življenjepis, dokazila o šolski in strokovni izobrazbi in poteku dosedanje zaposlitve. Prošnja je treba vložiti pri tajništvu OLO Novo mesto do 15. marca 1954. -- Ostalo po dogovoru.

Dekle me je pogledalo. »Zakaj pa ne?« je odgovorila mirno s presenetljivo zamolklim glasom. »Saj ni bilo tako hudo.«
»Hudo ali ne, čisto dostojno pa tudi ni bilo. Naš avto vozi približno dve sto kilometrov na uro.«
Sklonila se je nekoliko naprej in stisnila roke v žepu svojega plašča. »Dve sto kilometrov?«
»Natanko sto devetinosemdeset celih dve desetinki metra, uradno ugotovljeno s štoparico,« je pojasnil Lenz ponosno, ko da je ustrelil s pištolo. Dekle se je zasmejala. »Mi pa smo mislili, da vozi kakih šestdeset, sedemdeset.«
»Glejte,« sem dejal, »tega vendar niste mogli vedeti.«
»Ne,« je odgovorila, »tega reš nisva mogla vedeti. Mislila sva, da vozi Buick dvakrat tako hitro kakor vaš avto.«
»Ze res,« z nogo sem brnil proč odlomljeno vejo, »toda imeli smo prevelik naskok. In gospod Binding tamle se je pač precej jezil na nas.«
Zasmejala se je. »Prvi hip seveda. Toda človek mora znati tekmo tudi izgubiti; kako naj bi sicer živel.«
»Seveda.«
Nastal je premor. Ozrl sem se na Lenzu. Toda zadnji romantik se je samo zarežal, pomignil z nosom in me pustil na cedilu.
Breze so šumele. Za hišo je kokodajala kokoš.
»Čudovito vreme,« sem dejal naposled, da bi prekinil tišino.
»Da, krasno,« je odgovorilo dekle.
»In tako toplo,« je pripomnil Lenz.
»Celo izredno toplo,« sem dopolnil pogovor o vremenu.
Nastal je nov premor. Dekle naju je moralo imeti za dokajšna topca; toda meni pri najboljši volji ni šnila v glavo nobena druga misel. Lenz je buljil v okolico. »Dušena jabolka,« je dejal s čustev

polnim glasom, »če se ne motim, dobimo k jetrom tudi dušena jabolka. Delikatesa, ti pravim.«
»Nedvomno,« sem odgovoril in oba preklel.
Köster in Binding sta se vrnila. Binding je bil postal v nekaj minutah popolnoma drugačen človek. Človek bi dejal, da je bil eden tistih avtomobilskih norcev, ki so vsi srečni, če najdejo kje strokovnjaka, s katerim lahko govorijo.
»Ali ne bi skupaj večerjali?« je vprašal.
»Zakaj pa ne,« je odgovoril Lenz.
Vstopili smo. Na pragu mi je Gottfried pomežiknil in pokazal s pogledom na dekle. »Fant, tale desetkrat odtehta plešočo, staro babo, ki si jo videl davi.«
Skomizgnil sem z ramen. »Morda -- toda zakaj si me pustil samega jecljati?«
Zasmejala se je. »Saj se moraš tudi ti tega naučiti, Baby!«
»Prav nič me ne veseli, da bi se še česar koli učil,« sem dejal. Sledila sva drugim. Sedeli so že za mizo. Krčmarica je bila pravkar prinesla jetra in opečene krompirčke. Razen tega je prinesla za uvod veliko steklenico domačega žganja. Binding je bil prava kleptulja. Bilo je naravnost čudovito, kaj vse je znal povedati o avtomobilih. Ko je zvedel, da je Otto tudi dirkal, njegovo navdušenje zanj ni več poznalo meje.
Jaz sem si ga natančneje ogledal. Bil je zavajen mož visoke postave s košatimi obrvmi in rdečim obrazom; nekoliko bahav, nekoliko preglasen in najbrž dobrodušen kakor ljudje, ki žanjejo v življenju uspehe. Lahko sem si mislil, da se je vsak večer, preden je legel spat, dostojanstveno in spoštljivo ogledoval v zrcalu.

TRIJE

ROMAN 5
Debeluh nas je osuplo pogledal. Bil je nekam v zadregi in najbrž sam ni več vedel, kaj bi storil. »Binding,« je dejal natančno in se na pol priklonil, ko da bi se lahko oprjel svojega dekleta. Dekle se nam je bilo medtem približalo in obstalo pred nami. Postali smo še prijaznejši. »Pokaži no naš avto, Otto,« je dejal Lenz in se hitro ozrl na Köstra. »Zakaj pa ne,« je odgovoril Otto in mu veselo vrnil pogled. »Da, res bi si ga rad ogledal,« je rekel Binding že prijazneje. »Voziti mora vražje hitro. Saj me je kar mimogrede prehitel. Odsli sta k avtomobilu in Köster je odprl poklopec na Karlovem motorju. Dekle ni odšlo z njima. Ostalo je vitko in molčeče pri Lenzu in meni v mraku. Domneval sem, da bo Gottfried izkoristil priložnost in da bo zgornost bruhnila iz njega ko bomba. Za takšne položaje je bil ko ustvarjen. Toda videti je bilo, ko da je iznenada izmislil dar govora. Sicer je znal peti ko divji petelin, zdaj pa je znal govoriti. »Oprostite, prosim,« sem spregovoril naposled. »Nismo videli, da sedite v avtomobilu, sicer te nerodnosti ne bi bili storili.«

Ljudski poslanci goriškega okraja v stalnih stikih s svojimi volivci

Prebivalstvo se obrača na poslance skoraj izključno v raznih osebnih zadevah, ki spadajo v pristojnost oblastnih organov — Občine naj bi letos sklicale čim več zborov volivcev, kjer bi seznanile prebivalce o svojih kompetencah — Poslanci bodo v bodoče pomagali reševati predvsem vprašanja, ki so v korist lokalni skupnosti

Ljudski poslanci goriškega okraja so s svojimi volivci že ves čas od volitev v stalnih in v glavnem tudi neposrednih stikih. Poslanci, ki imajo stalno bivališče na področju okraja, so v posameznih občinah odprli pisarne, kjer nekajkrat na mesec sprejemajo prebivalce, ki se nanje obračajo za pojasnila in pomoč v najrazličnejših vprašanjih. Ljudski poslanci Anton Šturm,

France Bevk in Tine Remškar, ki živijo v Ljubljani, pa pridejo med svoje volivce od časa do časa, so pa z njimi v stalnih pisemnih stikih.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da se volivci obračajo na svoje predstavnike v zvezni in republiški ljudski skupščini skoraj izključno v raznih osebnih zadevah, kot so na primer razna imovinska vprašanja, prošnje za

brezplačno zdravljenje, socialno pomoč, prošnje za zaposlitev, posredovanje v raznih osebnih sporih med posamezniki itd., skratka o vprašanjih, ki spadajo v pristojnost oblastnih organov. Razume se, da ljudski poslanci teh vprašanj ne morejo rešiti, ker bi s tem posegali v kompetence občinskih ljudskih odborov, prizadetim lahko svetujejo, kam naj se obrnejo.

Da bi seznanili prebivalstvo o svoji pristojnosti za reševanje raznih vprašanj, ter sploh o tekočih gospodarskih in drugih zadevah, naj bi občinski ljudski odbori letos bolj pogosto sklicevali zbere volivcev.

Ljudski poslanci goriškega okraja bodo prenesli težišče svojega bodočega delovanja v posameznih občinah na zbere volivcev, sestanke delovnih kolektivov itd., na katerih bodo seznanjali volivce z delom najvišjih organov oblasti v naši državi in kjer bodo lahko s svojo pomočjo in s sodelovanjem največ prispevali k rešitvi raznih vprašanj, ki so v korist vse lokalne skupnosti. Seveda pa to ne pomeni, da ne bi tudi v prihodnje radi sprejeli, svetovali in pomagali tistim volivcem, ki za svoje težave in probleme drugod ne bi našli potrebnega razumevanja. M. D.

V počastitev Titovega rojstnega dne bo v Tolminu okrajni mladinski festival

V počastitev Titovega rojstnega dneva bo tudi letos meseca maja v Tolminu okrajni mladinski festival, ki je postal skorajda že tradicionalen. Na lanskem festivalu je v okviru priprav za proslavo na Okroglici sodelovalo preko 3000 mladincev in pionirjev. Računajo, da udeležba na festivalu tudi letos ne bo manjša. Na okrajni mladinski konferenci so tudi sklenili da se bodo v osnovnih organizacijah čimprej pričeli nanj pripravljati. Podobno kakor prejšnja leta bodo najprej občinski festivali, nato pa se bo mladina iz celega okraja zbrala v Tolminu za skupni nastop.

Tako sta gospodarili letošnja zima in burja na Primorskem

Delegati na okrajnih mladinskih konferencah razpravljajo o delu mladine

V šoštanjškem okraju precej razmišljajo o vzgoji mladine

V nedeljo je bila v Šoštanju okrajna mladinska konferenca. Po poročilu o dosedanjem delu mladine, se je razvila živahna razprava. Govora je bilo o raznih nalogah pa tudi težavah

mladine pri delu. Prisotni delegati so se zlasti držali ob vzgoji mladine. Nekateri so pripominjali, da ukrepi sodišča ne vplivajo vedno vzgojno na mladino, ki je krenila na kriva pota; često se dogaja, da že kaznovani mladinci ponovno zagreše kazniva dejanja.

Veliko so razpravljali tudi o tem, kako delati z mladino, kakšno stališče zavzeti do staršev, ki svojih sinov in hčera ne puščajo na razne mladinske manifestacije, kako seznanjati mladino z uredbami ljudskih odborov. De-

jali so tudi, da bi marala biti mladina zastopana v forumih delavskega samoupravljanja, ki bi skrbeli za razna vprašanja v zvezi z mladino (tako na primer odpuščanje mladine iz službe in pod.) M. K.

Iz Škofljice

Na zadnji seji Gospodarskega sveta občinskega ljudskega odbora Škofljice so sprejeli investicijski plan za leto 1954. V tem planu je zajeta tudi dokončna ureditev centralnega vodovoda, ki naj bi bil za Šmarje in Škofljico, izmenjava močnejše električne žice v vasi Lanča, napeljava cestne električne razsvetljave, gradnja novega kulturnega doma, v katerem naj bi bilo prostora za ustanove in urade.

V krškem okraju deluje približno četrtina organizirane mladine v društvih

Okrajna mladinska konferenca je bila tudi v Brežicah. Delo mladinske organizacije je bilo zadnje čase zelo živahno in zanimivo. Potekalo je v nenehnih pripravah na razne mladinske in druge politične dogodke. V krškem okraju je zlasti razvita kulturnoprosvetna dejavnost med mladino, saj približno četrtina organizirane mladine deluje v raznih društvih. Skoraj je ni proslave, za katero ne bi mladina pripravila krajšega kulturnega programa. Na vzgojo mladine so pa vplivale tudi druge oblike mladinskega dela (izlet, partizanski pohodi, proslave). Zelo koristni so pa seveda bili tudi razni tečajji ter kmetijsko nadaljevalne šole, ki so jih or-

ganizirali OZZ, OORK, PAZ. Na konferenci so govorili tudi o neorganizirani mladini, ki je precej še veliko. V okraju je tudi še precej nezaposlene mladine, predvsem v gorjanskih in kopjskih krajih. Delegati so opozorili merodajne na to. Ob koncu so izvolili nov okrajni komite, v katerem je skoraj polovica prosvetnih delavcev. F. S.

V soboto je bil zadnji občni zbor vinogradniško-oddelovalne zadruga Kozjak-Zgornja Kungota, ki je v likvidaciji. Na nekaterih dosedanjih kmetijskih zadrugah so ustanovili kmetijsko gospodarstvo. Del bivših članov se je takoj vključil v novo poslasto. Na neovstanovljenem sestavu dela doslej že 41 bivših družnikov. I. B.

Veliko nesreč zaradi neprevidnosti

V jeseniški železarni se je število nezgod zmanjšalo na 15,2 odstotka — Še vedno neprevidnost vzrok mnogim nesrečam, lani jih je bilo 600 takih

Iz letnih poročil obratnih delavskih svetov in obratnih sindikalnih odborov Železarne Jesenice smo lahko povzeli, da se je število obratnih nezgod v Železarni zmanjšalo na 15,2%. Ta odstotek bi bil lahko še manjši, če bi kovinarji čutili več de-

lavске discipline. Samo v minulem letu je bilo več kot 600 obratnih nesreč, za katere vzroke lahko iščemo v neprevidnosti.

Na zasedanju centralnega delavskega sveta in na letni skupščini tovarniškega sindikalnega odbora metalurških delavcev in nameščencev so kritizirali nepotrebne bolezenske dopuste posameznih članov kolektiva. Le-to je prišlo še posebno do izraza takrat, ko je primanjkovalo električne energije; v nekaj dneh se je število bolnih povečalo za sto odstotkov. Kritizirati pa je treba tudi to, da so v tem času nekateri obrati dovoljevali delavcem nadurno delo, medtem ko so morali drugi drugam na razna priložnostna dela, veliko pa jih je moralo celo na letni dopust. U. Z.

Gasilci na Goriškem preprečili za najmanj 11 milijonov din škode

Pretekli petek dopoldne je bil v Novi Gorici redni občni zbor okrajne gasilske zveze.

Gasilska organizacija je ena najstarejših na Goriškem. Skupaj deluje 28 prostovoljnih gasilskih društev z blizu 900 člani. Navzlic temu, da se lanske leto število članstva ni povečalo, so se posamezna društva močno utrdila. strokovno znanje večine članov pa povedalo. Izpite za izprašana gasilca je opravilo 150 članov, med njimi tudi nekaj mladincev, in celo pionirjev in pionirk iz gasilskega društva Vipava. V nekaterih društvih so izključili vse nedelavne člane, vendar niso obnem v zadostni meri poskrbeli za vključevanje novih.

Lani so gasilci na Goriškem pogasili 20 požarov in s tem preprečili škodo, ki bi po približnih cenitvah dosegla višino blizu 11 milijonov din. 326 gasilcev iz Vipave, Osovnice in Nove Gorice je opravilo pri ureditvi gasilskih stolpov, izgradnji požarnih bazenov, popravilu brizgalk, gasilskih avtomobilov in pri drugih delih skupaj 11.579 ur prostovoljnega dela v skupni vrednosti okoli 450.000 din.

Sploh so nekatera gasilska društva v zadnjih letih precej napredovala in si z lastnimi sredstvi ali s pomočjo okrajne gasilske zveze nabavila precej najnovejšo opremo. Samo lani so na primer kupili za okoli 3 milijone din raznega gasilskega inventarja in opreme. Vsa društva v okraju razen dveh imajo motorno brizgalno. V tekočem letu so v okviru porabljena, ki pa še ni sprejeta, predvideli značajna sredstva za nabavo prevoznih sredstev. V prihodnjih 10 letih bodo dobila vsa društva v okraju svoje domove s stolpom in vso opremo, ki je še nimajo. M. D.

Zene se pripravljajo na svoj praznik

Na Tolminskem imajo namen tudi letos dostojno proslaviti 8. marec — mednarodni praznik žena. Ta dan bodo v vseh večjih središčih okraja kulturne prireditve, na katerih bo sodelovala tudi šolska mladina. Članice društev naprednih žena se na svoj praznik že pripravljajo in sporazumno z učitelstvom pripravljajo programe akademij, ki bodo v Tolminu, Kobaridu, Mostu na Soči in drugod.

Od 150 osumljenih 144 pred sodiščem

Tudi v goriškem okraju se je lani pojavilo šušmarstvo v nekaterih podjetjih kovinske in električne stroke

Na Goriškem so dosegli lani v borbi proti šušmarstvu precejne uspehe. Od približno 150 ljudi, ki so bili osumljeni, da brez dovoljenja opravljajo razna obrtniška dela, so jih odkrili in izročili sodnikom za prekrške 144. Vendar je treba računati s tem, da je med letom začelo šušmariti precej novih »obrtnikov«, ki so v glavnem še neodkriti. To so v pretežni večini krojači, šivilje, čevljarji, mizarji itd. Da bi šušmarstvo čimprej povsem zatrli, bo letos okrajna obrtna zbornica skupaj z inšpekcijo tržišča ter organi ljudske milice podvzela proti vsem, ki brez obrtnice opravljajo razna obrtniška dela še strožje ukrepe kot prejšnja leta. To je še toliko bolj potrebno, ker povzročajo šušmarji goriškemu okraju in s tem vsej skupnosti zaradi neizpolnjevanja splošno družbenih obveznosti vsako leto znatno gospodarsko škodo.

Lani se je na Goriškem pojavilo šušmarstvo tudi v nekaterih državnih podjetjih kovinske in električne stroke. Na okrajni obrtni zbornici smo zvedeli, da so nekateri delavci iz delavnice JDŽ v Novi Gorici, mehanične delavnice in Avtoobnove v Sempetru, ter električarji DES v Solkanu po delu uporabljali stroje in razno orodje v svoje osebne svrhe, za izvrševanje nekaterih privatnih naročil, ki so jim prinašala mastne zasluge. Šušmarstvo v teh kolektivih sicer ni zavzelo večjega obsega in so ga kmalu zatrili; vendar je zaradi premajhnega števila delavnic kovinske in električne stroke, ki v svojem rednem delovnem času ne morejo izvršiti vseh naročil še vedno možnost, da se pojavi v taki ali drugačni obliki. To pa naj bi v naštetih in drugih podjetjih teh strok preprečevali predvsem organi delavskega samoupravljanja. M. D.

Vinogradništvo in živinoreja imata bodočnost v Zgornji Vipavski dolini

Ustanovili bodo osemenjevalno postajo in popisali sivo-rjavo živino

V nedeljo je bil v Vipavi letni občni zbor kmetijske zadruge. Zadrufniki so ugotovili, da je kmetijska zadruga v preteklem letu dobro delala in da se ni bavlila samo s trgovino kot prejšnja leta. Ker ima v Zgornji Vipavski

dolini bodočnost samo vinogradništvo in živinoreja, so sklenili, da bodo ustanovili živinorejski odtsek, ki bo popisal svojo živino sivo-rjave pasme, ki se je v teh krajih najbolj obnesla. Ker so zakoniti bikli stalni vir okužb, ki povzročajo živinorejem precej škode, so sklenili kupiti plemenitega bika sivo-rjave pasme in ustanoviti osemenjevalno postajo za področje vse občine Vipava.

Kmetijska zadruga si je že nabavila dva traktorja in več kmetijskih strojev. Prodali bodo tudi nekaj kmetijskih strojev, ki ležijo neizkoriščeni, ker ne ustrezajo terenu.

Zadrufniki so namenili večino dobička za investicije. Kupili bodo moderno mlatnico, a kasneje še stiskalnice slame in odprli v zadrufnem domu novo poslovalnico, v kateri bodo prodajali kmetijsko orodje in umetna unojila.

Na občnem zboru so izvolili tudi zadrufnega ljudskega tožilca in naročili novemu upravnomu odboru, da naj vskladi zadrufna pravila z novo uredbo o kmetijskih zadrugah. J. O.

Obiskovalci tečaja RK v Cerknem

Mozirčani bodo pomagali graditi

Občani se navdušujejo za novo šolo in internat — Nad 150 kmečkih gospodarstev bo dobilo elektriko — Z malo dobre volje bi lahko uredili tudi dvorano za prireditve

Najobsežnejše komunalno delo mozirске občine bo letos tlačenje avtomobilске ceste, ki pelje skozi trg Mozirje. Pripravljenih imajo že nad 50.000 granit-

nih kock, za 200.000 din pa so jih naročili v granitolomu Oplotnica. Občani so sklenili, da bodo pri cestnih gradbenih delih in pri prevozu gradbenega materiala pomagali s prostovoljnimi delom. Ker imajo v Mozirju staro neustrezajoče šolsko poslopje, so odborniki predlagali gradnjo novega poslopja za nižjo gimnazijo in internat. Občani so za to zelo navdušeni in so že sestavili gradbeni odbor. Letos bodo priskrbeli vse potrebne gradbene načrte, drugo leto pa bi že pričeli zidati novo šolo. V starih šolskih prostorih bi pozneje uredili nižjo kmetijsko šolo.

Prebivalci vasi Lepa njiva, Brezje, Šmihelj, Gornja in Spodnja Radegunda, Bele vode in Skorno so zelo veseli, da bodo v njihovih vaseh dalje elektrificirali. Tehnične priprave so tekle že lani, vendar niso zmogli naj-

težjih nalog, ker so dobili od okraja le 300.000 din kredita. Letos bodo dobili v ta namen 8 milijonov din. Tako bo letos dobilo električno luč nad 150 kmečkih gospodarstev.

Mozirje ima lepo dvorano TVD »Partizan«. Nimajo pa ustrezne dvorane za kulturne prireditve in kino predstave. Z malo dobre volje bi pa lahko uredili prosvetno dvorano v poslopju kmetijske zadruge. KZ je enkrat že obljubila nakup kinoprojektorja in prispevek za ureditev dvorane. Pripravljali so že celo gradbeni načrt. Lani je vse zaspalo. Odbor SZ bi si lahko malo bolj prizadeval, da bi uredili prepotrebno prosvetno dvorano. F. K.

V Šeškovem domu v Kočevju so uprizorili igralci mladinskega kulturnometiškega društva na kočevski nižji gimnaziji v režiji prof. Jemčeve dramo »Krog s kredos«. Gledalci so bili z mladimi igralci zadovoljni: to dokazujejo štiri dobro obiskane predstave. T.

Etnografski muzej bo raziskoval ljudsko smučanje na Blokah

Terensko delo Etnografskega muzeja v Ljubljani se nadaljuje tudi pozimi. Tako bo konec tega tedna odšla na Bloke pod vodstvom ravn. Borisa Orla skupina, ki bo raziskovala ljudsko smučanje na Blokah. Sistematično proučevanje najstarejšega srednjeevropskega smučanja je ena najnovejših nalog naše etnografije, zlasti če pomislimo,

da star način smučanja s »pločic« živí v glavnem samo še v spominu domačinov.

K svojemu delu je EM pritegnil tudi 11 tamkajšnjih učiteljev in učiteljic, ki so se rade volje odzvali povabilu sodelovati pri raziskovanju odn. pri izpolnjevanju posebnih obrazcev, ki jih je v ta namen pripravil EM.

Dobrote, dobrote... a časti?

Viničarka Marija Salajstrova je lani skupaj s hčerko pridno obdelovala vinograd svojega gospodarja. Sami sta obrezovali trto, postavili kolje, povežali in opleli... Le kadar so kopali in škropili, se je v goričah znašel gospodar, ki je po navadi v okolici najel tudi priložnostne delavce, da so mu pomagali. Drugače ni šlo: čas je bil neizprosno znanilec dobrega ali slabega, a Salajstrovi vsega nista mogli sami opraviti!

Sestnajstletno Salajstrovo dekle je lani pridno hodilo delat na gospodarjevo posestvo. Vedno, kadar so jo potrebovali, so njeni mami poslal glas...

Hrano sta Salajstrovi dobili le takrat, ko sta delali v vinogradu v družbi z najetimi delavci, kadar so kopali in škropili. Kdo bi se sicer spomnil samo nanje?

Nad 50 tečajkov sva lani našeli v gospodarjevem vinogradu. Je znaia pri zaslišanju povedati Salajstrova mama. Glas ji je bil poma zastal, besede so bile skope, a vendar so mnogo povedale...

Zdaj je prekasno — vrag je šalo vzel! To spoznanje je dalo gospodarju resno misliti. Dolgo je tuhtal in delal načrte, dokler mu ni nekaj pametnega padlo na misel.

Medtem se je zgodilo: dobil je odločbo, s katero so mu odkupili vinograd, za katerega se bo — tako je vsaj sam pri sebi zatrdno sklenil — do zadnjega potegoval.

Njegova ideja je dozorela. Nekega dne v januarju se je podal s hčerko k »vencerlom« — Salajstrovim, katere je nenaden obisk dokaj presenetil. A ne za dolgo! Kmalu so se njune oči začele pastí po dobrotah, ki jih je gospodar razstavil na prepereli mizi. Moka, olje, zabela... same dobre reči, ki jih pri hiši le redkokdaj vidijo!

Koga ne bi zamikale? Tako se je zgodilo tudi njima — Salajstrovim, ko je gospodar zabrenkal na svoje strune: »No, Mleka, nekaj sem vam prinesel za pod zobe! In že je bila pri roki njegova hčerka, ki je Salajstrovi mami pomnila pod nos papir, rekoč: »Podpiši, potem pa vzemi dobrote!»

Okorne roke viničarke so zdrsele po papirju in gospodarjev obraz se je zjasnil. Zadovoljen si je mel roke, se prešerno oziral po bormi izbici, ki je dihala z življenjem svojih prebivalcev, in napolnjen s hrupavim basom pregnal mučni molk: »Mleka, zdaj pa že preberi, kaj si podpisala!»

Salajstrovi se je temnilo pred očmi, ko je od stavka do stavka odkrivala od prišlecev ji vrinjeno »resnico«: »Podpisana potrjujem... da sta lastnik in njegova hčerka sama obdelovala vinograd... da sta najemala le priložnostne delavce... da sem jima pri delu le pomagala... da sem našlela zgolj 20 tečajkov, ki jih je gospodar plačal po 150 din na dan... da sem pri vsakem delu dobila hrano in pijačo... da... da... da...»

Branje teh zamotanih stavkov jo je tako utrudilo, da je skoraj preslišala glas gospodarja, ki ji je pred odhodom za slovo še osorno zažugal: »Glej, da boš tako govorila pred sodiščem, kadar pride časi!» — zek